Kohaliku omavalitsuse üksustele riigi poolt raha andmine ja sellega seotud toimingutele rakendatav kontrollisüsteem (Kohtla-Järve Linnavalitsuse näitel)

KONTROLLIARUANNE

nr 2-5/04/103
02.09.2004

Kohaliku omavalitsuse üksusele riigi poolt raha andmine ja sellega seotud toimingutele rakendatav kontrollisüsteem (Kohtla-Järve Linnavalitsuse näitel)

Tallinn
2004

Kokkuvõte

2004. aasta algul oli Eestis 241 omavalitsusüksust. Nende 2003. aasta eelarve kogumaht oli ligikaudu 11,7 miljardit krooni, moodustades 2003. aasta riigieelarve kulude mahust ligikaudu 31%. Sellest umbes 4,3 miljardit krooni ehk 37% omavalitsusüksuste tuludest saadi riigilt: otse riigieelarvest, riigiasutustelt ning ka riigi asutatud sihtasutustelt. Seega suunas riik omavalitsusüksustele kas otse riigieelarvest või teiste isikute vahendusel ligikaudu 11% riigieelarve laekumistest.

***

Riigikontrolli 2004. aasta tööplaani kohaselt algatatud auditi eesmärgiks oli hinnata omavalitsusüksusele riigi poolt raha andmise toimingute reguleerituse piisavust ja riigilt saadud raha kasutamise sihipärasuse ning seaduslikkuse kontrollimise süsteemi olemasolu ja toimivust.

Audit korraldati Kohtla-Järve linna (2004. aastal elanike arvult Eestis neljas) näitel. 2003. aastal sai Kohtla-Järve enam kui poole oma eelarvetuludest riigieelarvest.

Audititoimingud sooritati Riigikontrollile seadusega antud pädevuse piires, mis ei luba Riigikontrollil hinnata omavalitsusüksuse täitevorgani kogu tegevust üksuse eelarve täitmisel. Audiitorid ei käsitlenud tehinguid, mida finantseeriti linna enda rahast või mille finantseerimisel ei eristatud riigi raha kulutamist omavalitsusüksuse enda raha kulutamisest. Ka ei hinnatud selliseid tehinguid kajastavaid aruandeid. Riigikontrolli auditipädevus omavalitsusüksuste suhtes ei võimalda anda hinnanguid linna kui terviku finantsjuhtimise, tehingute seaduslikkuse, raamatupidamise arvestuse nõuetekohasuse ja aruandluse tõepärasuse ning sisekontrollisüsteemi ratsionaalsuse ja efektiivsuse kohta.

Hinnati kokku kahteteist riigilt saadud toetuse toimingute korraldust ja toetuste kasutamist ning aruandlust. Nende toetuste summa moodustas ligikaudu 72% linnale 2003. aastal riigi antud toetuste kogusummmast (kui mitte arvestada tasandusfondi esimese osana antut ja toimetulekutoetusi, siis 99%).

Audit korraldati 2004. aasta aprillist kuni juunini.

***

Olulisemad tähelepanekud ja järeldused

- Kõigi toetuste osas polnud võimalik riigilt saadud raha kasutamist kontrollida, sest eraldi arvestust ei peeta – raha andja seda ei nõua. Kulutuste osas, mille kohta linnas ja tema asutustes eraldi arvestust peeti, ei tuvastanud audiitorid vigu dokumentatsiooni vormistamisel ega aruandluses.

- Linnavalitsuse sisekontrollisüsteem ei käsitle riigilt linnale antud rahaga seotud küsimusi lahus linna oma rahaga seonduvaist. Sisekontrollisüsteem tugineb eelkõige linna juhtide isiklikele teadmistele ja tähelepanekutele, mis nad saavad linna asju otsustades ja asutuste töötajatega suheldes. Linnakantseleil ja siseauditil on selles süsteemis suhteliselt väike roll. Riigikontroll ei hinnanud linnavalitsuse sisekontrollisüsteemi tervikuna, kuna see pole tema pädevuses.

- Mitmete rahaeralduste puhul sõlmivad ministeeriumid linnaga raha kasutamist, aruandlust ja raha kasutamise kontrollimist käsitlevad lepingud. Mitte alati pole ministeeriumidel selliste lepingute sõlmimise nõudmiseks seaduslikku alust: seaduse “2004. aasta riigieelarve” § 9 kohaselt omavalitsusüksustele ja -asutustele eraldiste tegemisel selliseid lepinguid ei sõlmita.

- Riigilt saadud raha kasutamise kohta riigile esitatud aruanded on formaalsed, kajastades ainult fakti, et raha on kulutatud. Üldjuhul pole ministeeriumid linnavalitsuses ja linna asutustes raha kasutamist ega aruannete õigsust kontrollinud. Sisuliselt ei tunne ministeeriumid huvi selle vastu, kuidas omavalitsusüksused riigilt saadud raha kasutavad.

- Audiitoreil ei õnnestunud saada täit selgust Kohtla-Järve linnatänavate remondi hangete korralduse kohta. Aruanded, mis on koostatud linnasisese bussitranspordi kulude riigi- ja omavalitsusüksusepoolse katmise kohta, ei ole usaldusväärsed.

- Omavalitsusüksusele riigi poolt antava raha kasutamist saab tulemuslikult kontrollida vaid isik või asutus, kellel on õigus hinnata ka omavalitsuse enda raha kasutamist.

***

Kohtla-Järve Linnavalitsus märkis oma seisukohavõtus auditi aruande eelnõu kohta, et omavalitsusüksustele riigipoolse toetuse andmise, selle kasutamise kontrollimise ja aruandluse regulatsioon on valdkonniti kohati puudulik, kohati aga on toimingud üle reguleeritud – regulatsiooni tuleks ühtlustada.

Linnavalitsus nõustus Riigikontrolli järeldusega, et juhul, kui riigi poolt antava toetusega kaetakse vaid osa omavalitsuse mingis valdkonnas tehtud kulutustest, saab riigi antud raha kasutamist tulemuslikult kontrollida vaid isik või asutus, kellel on õigus hinnata ka omavalitsuse enda raha kasutamist.

Linnavalitsus ei olnud nõus Riigikontrolli seisukohaga, et seadusega või omavalitsusüksusega sõlmitavas lepingus tuleks sätestada riigi õigus vähendada omavalitsusüksusele järgmiseks eelarveperioodiks riigi antavat rahasummat omavalitsusüksuse poolt varem ebasihipäraselt kasutatud eraldiste summa võrra. Linnavalitsuse arvates ei oleks selline kord kooskõlas põhimõttega, et riiklike ülesannete täitmist peab täies ulatuses rahastama riik. Riigikontroll ei nõustu linnavalitsuse põhjendusega ja peab vajalikuks korrata oma seisukohta – ebasihipäraselt kasutatud riigi antud raha peaks oma rahast korvama see, kes raha ebasihipäraselt kasutas. Riigikontrolli arvates on otstarbekas kaaluda ka raha ebasihipärast kasutamist võimaldanud ametiisikute isikliku vastutuse sätestamist vastavasisulistes õigusaktides.

Linnavalitsus ei toeta Riigikontrolli seisukohta, et toetuste kasutamise tingimusi, toetuse kasutamise kohta esitatavat aruandlust ja selle õigsuse kontrollimist võiks reguleerida riigi ja omavalitsusüksuse vahel sõlmitavate lepingutega. Linnavalitsuse arvates peaks need küsimused reguleerima seadustega. Riigikontroll nõustub linnavalitsusega, rõhutades samas lepingute sõlmimise vajadust seni, kuni seadustes vastavasisulised muudatused tehakse.

Riigikontrolli ettepanekud rahandusministrile

- Kaaluda võimalust sätestada riigieelarve seaduses, et omavalitsusüksustele ja -asutustele riigieelarvest konkreetsete kulutuste katmiseks raha andmisega kaasneb raha saajate kohustus pidada saadud raha kasutamise kohta eraldi arvestust ning võimaldada raha andval riigiasutusel või tema volitatud isikul kontrollida raha kasutamise sihipärasust. Anda riigile õigus vähendada eraldatud raha mittesihipärase kasutamise tuvastamisel omavalitsusüksusele või -asutusele samal või järgmisel aastal samal otstarbel antavat rahasummat ebasihipäraselt kasutatud summa võrra.

- Kui riigieelarve seaduses ei peeta eelnimetatut võimalikuks, sätestada, või kuni seda ei ole veel tehtud, kaaluda võimalust lisada iga-aastase riigieelarve seaduse eelnõusse säte, mille kohaselt omavalitsusüksustele ja -asutustele konkreetsete tööde tellimiseks, asjade ostmiseks või konkreetse asutuse konkreetsete kulutuste katmiseks riigieelarvest raha andmise tingimuseks on nende nõusolek sõlmida raha andva riigiasutusega riigieelarvelise eraldise kasutamise leping. Selles kohustub raha saaja kasutama raha sihipäraselt ning leping annab raha andnud asutusele või tema volitatud isikule õiguse kontrollida raha kasutamise sihipärasust ja riigile õiguse vähendada eraldatud raha mittesihipärase kasutamise tuvastamisel omavalitsusüksusele või -asutusele samal või järgmisel aastal samal otstarbel antavat rahasummat ebasihipäraselt kasutatud summa võrra. Selliste lepingute sõlmimise nõue kehtiks kõigi konkreetsel otstarbel tehtavate rahaeraldiste korral (st sellist nõuet ei oleks tasandusfondi esimesest osast tehtavate eraldiste kohta).

- Kaaluda vajadust ja võimalust muuta omavalitsusüksuste eelarve täitmise aruande vormi selliselt, et sellest selguks, milleks ja kui palju riigilt saadud raha kulutati (millises valdkonnas kulutati, mis oli kulutuse majanduslik sisu).

Rahandusminister ei võtnud oma vastuses seisukohta ettepaneku suhtes anda riigile õigus vähendada omavalitsusüksusele või -asutusele antavat toetust eelmisel perioodil ebasihipäraselt kasutatud summa võrra.

Minister teatas, et seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu projektis on riigiasutustele, kelle kaudu riik annab omavalitsusüksustele toetusi, ette nähtud võimalus sõlmida omavalitsusüksustega kui riigilt sihtotstarbeliste toetuste saajatega riigieelarvelise eraldise kasutamise leping. Riigikontrolli arvates ei oleks neil juhtudel, kui õigusaktist (seadusest) ei tulene toetuse saaja kohustust kasutada eraldatud raha sihipäraselt ning andja võimalust kontrollida raha kasutamist, vaja sätestada seadusega *mitte* raha andjate *õigus* vastavasisulist lepingut sõlmida, *vaid* tuleks sätestada raha andja ja raha saaja *kohustus* leping sõlmida.

Minister teatas, et ei pea vajalikuks nõuda omavalitsusüksustelt aruannet, millest nähtuks, milleks riigilt saadud toetust kasutati. Piisavat sellest, et kohapeal vastavasisulist arvestust peetakse, ning selles osas on selged nõuded kehtestatud. Minister märkis, et vajadusel on ministeeriumil võimalik vastavasisulist analüüsi teha omavalitsusüksuste perioodiliselt esitatavate andmete alusel.

Riigikontroll ettepanek majandus- ja kommunikatsiooniministrile

- Kehtestada ühistranspordi toetamise ja ühistranspordi toetusraha tagasimaksmise korras

    - reeglid, mida peab maavalitsus tegema omavalitsusüksuste toetustaotlustega enne nende esitamist ministeeriumile, ja reeglid, millest lähtudes kas ministeerium või maavalitsus peab otsustama omavalitsusüksusele määratava teotussumma suuruse, kui riigil nendeks toetusteks kasutada olev rahasumma on väiksem taotletust;

    - nõue, et toetust saavate omavalitsusüksustega sõlmitakse toetuse maksmist ja toetuse kasutamise kontrollimist sätestav leping;

    - toetuse kasutamise ja selle kohta esitatavate aruannete õigsuse kontrollimise reeglid.

Majandus- ja kommunikatsiooniminister saatis Riigikontrollile ministeeriumis koostatud dokumendi "Ühistranspordi arenguprogramm 2004–2010" tööversiooni (juuni 2004), milles on kavandatud abinõud selleks, et lahendada olulisemad ühistranspordi toetamisega seonduvad probleemid lähema pooleteise aasta jooksul.

***

Kohtla-Järve Linnavalitsuse, Ida-Viru maavanema kohusetäitja, kultuuriministri, majandus- ja kommunikatsiooniministri ning rahandusministri seisukohad on aruandele lisatud.

Sisukord

SISSEJUHATUS 6

VALDKONNA ÜLEVAADE 6
AUDITI TEOSTUS 9

1. TASANDUSFONDIST SAADUD RAHA 11

1.1. ÕPETAJATE PALGAD 11
1.2. LASTEAEDADE PEDAGOOGIDE TÄIENDUSKOOLITUS 12
1.3. HARIDUS- JA KULTUURITÖÖTAJATE PALKADE ÜHTLUSTAMISEKS ANTUD RAHA KASUTAMINE 12

2. INVESTEERINGUD PÕHIVARASSE 14

2.1. KOOLIDE REMONTIMINE 14
2.2. VABARIIGI VALITSUSE RESERVIST SAADUD RAHA KASUTAMINE 15
2.3. LASTEKODU REMONTIMINE 15
2.4. TEEDE REMONTIMINE 16

3. MUUD ERALDISED 18

3.1. KOOLILÕUNA KULUDE KATMINE 18
3.2. KOOLIÕPILASTELE PIIMA JA PIIMATOODETE OSTMISEKS ANTUD RAHA KASUTAMINE 19
3.3. LINNASISESE BUSSITRANSPORDI KULUDE KATTEKS ANTUD RAHA KASUTAMINE 20
3.4. LASTEKODU ÜLALPIDAMISE KULUDE KATTEKS ANTUD RAHA KASUTAMINE 23
3.5. RAAMATUKOGULE TEAVIKUTE SOETAMISEKS ANTUD RAHA KASUTAMINE 24

LISA 27

RAHANDUSMINISTRI, MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTRI, KULTUURIMINISTRI, IDA-VIRU MAAVANEMA KOHUSETÄITJA NING KOHTLA-JÄRVE LINNAVALITSUSE VASTUSED 29

Sissejuhatus

Auditi eesmärgiks oli hinnata kohaliku omavalitsuse üksusele (edaspidi *KOV*) riigi poolt raha andmise toimingute reguleerituse piisavust ja riigilt saadud raha kasutamise sihipärasuse ning seaduslikkuse kontrollimise süsteemi olemasolu ja toimivust. Seda tehti Kohtla-Järve linnale raha andmise ja antud raha kasutamise kontrollimise toimingute näitel. Analüüsiti nende toimingute reguleeritust 2003. ja 2004. aastal.

Audititoimingud sooritati Riigikontrollile seadusega antud pädevuse piires, mis ei luba Riigikontrollil hinnata omavalitsusüksuse täitevorgani kogu tegevust üksuse eelarve täitmisel. Audiitorid ei käsitlenud tehinguid, mida finantseeriti linna enda rahast või mille finantseerimisel ei eristatud riigi raha kulutamist omavalitsusüksuse enda raha kulutamisest.

Audititoimingud sooritati 2004. aasta aprillist juunini, auditeerijaiks olid audiitor Ilja Shterenberg, vanemaudiitor Raivo Hurt, auditijuht Õie Soovik ja auditijuht Olav Lüüs (grupi juht).

Valdkonna ülevaade

Riigieelarvest saadava raha osatähtsus omavalitsusüksuste tegevuse rahastamisel

2004. aasta algul oli Eestis 241 kohaliku omavalitsuse üksust.[1] Nende 2003. aasta eelarve kogumaht oli ligikaudu 11,7 miljardit krooni, mis moodustas 2003. aasta riigieelarve tulude kavandatud mahust ligikaudu 34%. Sellest umbes 4,4 miljardit krooni ehk 37% KOV-de planeeritud kogutulust oli kavandatud saada riigilt: otse riigieelarvest ja riigiasutustelt ning ka riigi asutatud sihtasutustelt. Seega pidid KOV-d saama endale ligi 13% riigieelarve laekumistest.

Omavalitsusüksusele riigi poolt raha andmist reguleerivad õigusaktid

Omavalitsusüksuste tegevuse rahastamist reguleerivad eelkõige riigieelarve seadus, iga-aastased riigieelarve seadused ja kohaliku omavalitsuse korralduse seadus.

Riigieelarve seaduse kohaselt tehakse omavalitsusüksuste eelarvesse eraldisi eelarve tasandusfondi kaudu ning sihtotstarbeliste eraldistena.[2]

Tasandusfondi suurus ja selle jaotamise põhimõtted sätestatakse riigieelarves.[3] Riigieelarves määratakse ministeeriumide kaupa ka sihtotstarbelised eraldised omavalitsusüksustele iga ministeeriumi osas kogusummana, jaotuse KOV-de lõikes otsustavad kas valitsus või ministeeriumid.

2004. aasta riigieelarve seaduse kohaselt ei pea KOV-ga riigieelarvelise eraldise kasutamise lepingut sõlmima, kui omavalitsusüksustele ja -asutustele tehakse riigieelarvest sihtotstarbelisi eraldisi (enamik rahasaajaid peavad sellise lepingu sõlmima).[4] 2003. aasta riigieelarve seadus seda otseselt ei sätestanud, see tulenes seadusesättest, et leping tuleb sõlmida vaid neil juhtudel, kui eraldise saajaks on nimeliselt sätestatud eraldist saav juriidiline isik (eraldisi saavaid omavalitsusüksuseid seaduses nimeliselt ei fikseeritud). Ka ükski teine seadus ei sätesta nõuet, et omavalitsusüksus peaks riigilt eraldiste saamisel riigiga lepingu sõlmima, ja seetõttu ei saa KOV-dele raha andvad ministeeriumid selliste lepingute sõlmimist nõuda.

---

[1] Andmed Siseministeeriumi veebilehelt
[2] Riigieelarve seadus, § 9 lg 2
[3] Nii 2003. kui ka 2004. aasta riigieelarve seadus, § 5
[4] Nii 2003. kui ka 2004. aasta riigieelarve seadus, § 9 lg 1, 3. Lepingute sõlmimise tingimused ja korra on kehtestanud Vabariigi Valitsus, näiteks 2003. aastaks 21.01.2003. a määrusega nr 13.

Riigikontrolli ettepanek rahandusministrile

- Kaaluda võimalust sätestada 2005. aasta riigieelarve seaduses omavalitsusüksustele ja –asutustele riigieelarvest raha andmise tingimusena nõue, et raha saajad sõlmivad neile raha andva riigiasutusega riigieelarvelise eraldise kasutamise lepingu (kui raha antakse konkreetsete tööde tellimiseks, asjade ostmiseks või konkreetse asutuse konkreetsete kulutuste katmiseks), st et lepingute sõlmimise nõue kehtiks kõigi rahaeraldiste puhul, v.a tasandusfondi esimesest osast tehtavad eraldised.

Rahandusminister vastas, et seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu projekti § 9 lõike 1 alusel on riigiasutustel, kelle kaudu riik annab omavalitsusüksustele toetusi, võimalus sõlmida omavalitsusüksustega artikli 450 all määratud eraldiste (see artikkel tähistab sihtotstarbelisi eraldisi) kasutamiseks riigieelarvelise eraldise kasutamise leping.

Riigilt saadava raha ülekandmine omavalitsusüksustele

Enamik riigieelarvest KOV-dele eraldatavast rahast jõuab nendeni tasandusfondi kaudu: 2003. aastal eraldati niimoodi ligi 3,3 miljardit krooni. Tasandusfondi esimese osa toetustel ei ole konkreetset otstarvet, teise osa sihtotstarve on sätestatud iga-aastase riigieelarve seadusega, kuid rahandusministri kehtestatud riigieelarve klassifikaatori kohaselt käsitletakse ka seda raha mittesihtotstarbelise eraldisena.[5] Kogu tasandusfondist saadav raha kantakse riigikassast omavalitsusüksuste arvetele aasta jooksul, valitsus on kehtestanud proportsioonid, kuidas aasta jooksul ülekantav summa jaotub kvartalite vahel, kvartalisumma jaotub kuude vahel võrdselt.

Omavalitsusüksused saavad raha ka ministeeriumide eelarve kaudu – Rahandusministeeriumi arvestuste kohaselt ligikaudu 30 eelarvepositsiooni kaudu.[6] 2003. aasta riigieelarve seaduses sätestati eraldised omavalitsusüksustele otse Vabariigi Valitsuselt ja üheksalt ministeeriumilt ning maavalitsustelt.

Ministeeriumide valitsemisala eelarvesse kavandatud omavalitsusüksustele ülekandmiseks ette nähtud investeeringute summa jaotab omavalitsusüksuste ja -objektide vahel Vabariigi Valitsus.[7]

Ministeeriumide valitsemisalade eelarvesse kavandatud eraldised jõuavad KOV-deni üldjuhul ositi kas ettemaksetena kavandatud kulude katmiseks või töövõtjate-hankijate tehtud arvete tagantjärele tasumise teel.

Lisaks saavad KOV-d raha, mille algallikaks on riigieelarve, riigi asutatud sihtasutuste kaudu mitme programmi ja projekti raames – selle kohta ei peeta koondarvestust ei KOV-de kaupa ega ka nende osas tervikuna.

Kohtla-Järve linna juhtimise korraldus

Kohtla-Järve linn on elanike arvult (2004. aastal üle 44 000 inimese) Eestis neljas. Linn koosneb kuuest linnaosast, mis on üksteisest territoriaalselt eraldatud. Linna juhtimiseks kasutatakse Eesti suuremate linnade jaoks erandlikku struktuuri: linnavalitsuse ametnikkond jaotub viide teenistusse, teenistustel pole juhte, linnavalitsuse tegevusvaldkonnad on jaotatud aselinnapeadele alluvate peaspetsialistide vahel (iga teenistuse kohta on üks aselinnapea), spetsialistid ja vanemspetsialistid alluvad peaspetsialistidele.

---

[5] Nii 2003. kui ka 2004. aasta riigieelarve seadus, § 5 lg 1, 2
[6] Andmed Rahandusministeeriumi veebilehelt
[7] Nii 2003. kui ka 2004. aasta riigieelarve seaduse §-s 7 "Investeeringute objektilise jaotuse kinnitamine" on sätestatud: "Valitsusasutuste ja valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste investeeringute kava … aasta objektilise jaotuse kinnitab Vabariigi Valitsus". 2003. aastal tegi valitsus seda 4.veebruari korraldusega nr 113. Selles on osa "Investeeringutoetused valla- ja linnaeelarvetele", milles on loetletud objektid, mille renoveerimiseks riik raha annab, ning eraldatav summa.

Linna asutused alluvad vahetult linna juhtidele, st aselinnapeadele. Sellisest juhtimisstruktuurist tuleneb linna asutuste suhteliselt suur iseseisvus oma tegevuse korraldamisel, sh ka neile linna eelarvega eraldatud raha kasutamise otsustamisel.

Kohtla-Järve linna eelarve ja linnale riigi poolt 2003. aastal tehtud eraldised

Linna eelarve kinnitas volikogu 2003. aasta veebruaris, sellesse tehti aasta jooksul mitmeid muudatusi.

Tabel 1. Kohtla-Järve linna eelarve 2003. aastal (mln kr)

	Eelarve veebruaris	Eelarve aasta lõpus	Kasv eelarves	Tegelik täitmine	Täitmine suurem esialgsest eelarvest
Tulud	284,3	317,4	33,3	311,9	27,6
Kulud	291,6	332,6	41,0	319,4	27,8
Kulud suuremad tuludest	7,3	15,2	7,7	7,5	x

Allikas: Kohtla-Järve Linnavolikogu kinnitatud eelarve ja eelarve täitmise aruanne

Linna eelarve kavandati 7,3 miljoni kroonise puudujäägiga (kulud kavandati tuludest 2,6% suuremana). Aasta jooksul suurendati kavandatud kulutusi 14,2% ja tulusid 11,7%. Tegelikult ületasid nii kulud kui tulud esialgu kavandatut 9,7%; kulud ületasid tulusid peaaegu niisama palju, kui esialgu kavandati – 7,5 miljonit krooni. Tulenevalt auditi ülesandest, mis omakorda tuleneb Riigikontrollile seadusega antud volitustest KOV-de auditeerimisel, ei hinnanud audiitorid linna eelarve koostamist ega selgitanud, kuidas linn oma eelarve täitmist korraldas.

Linna eelarve tuludest saadi toetustena riigilt ja riigiasutustelt 176,9 mln krooni ehk 56,7%, millest omakorda enamus – pool linna kogutuludest (157,5 mln krooni) – saadi tasandusfondist. Tasandusfondist tehtavaid eraldisi käsitleb Rahandusministeerium mittesihtotstarbelisena. Ligi pool tasandusfondist saadud rahast saadi eraldistena fondi toetuste esimesest osast, mis jaotatakse omavalitsuste vahel Riigikogu kinnitatud valemi alusel, ning ligi kümnendik toimetulekutoetustena. Tabel 2 annab ülevaate suurematest rahaeraldistest (ülevaade kõigist eraldistest on aruande lisas).

Tabel 2. Suuremad rahaeraldised

Raha andja	**Raha sihitus**	**Summa, mln krooni**	**Riigilt saadu osatähtsus linna tuludes, %**
Vabariigi Valitsus	Tasandusfondi esimene osa	76,5	24
Vabariigi Valitsus	Tasandusfondi teine osa – toimetulekutoetus	28,2	9
Vabariigi Valitsus	Tasandusfondi teine osa – pedagoogide palk, täienduskoolitus, muud haridus-korralduslikud kulud	52,8	16,6
Haridus- ja Teadusministeerium	Koolide remont	4,9	1,5
Sotsiaalministeerium	Lastekodu kulude katmine	4,7	1,5
Vabariigi Valitsus	Koolilõuna	3,0	1,0
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Bussidotatsioon	2,2	0,7
	Muud eraldised kokku	4,6	1,5
KOKKU		176,9	56,7

Allikas: Kohtla-Järve linna eelarve täitmise aruanne

Rahandusministeeriumi kehtestatud omavalitsusüksuse eelarve täitmise aruande vorm[8] nõuab KOV-de tulude näitamist raha saamise allikate lõikes (KOV-de eelarvesse laekuvad maksud, tulu vara, kaupade ja teenuste müügist, tulu majandustegevusest, eraldised riigieelarvest jm) ning kulude näitamist majandusliku sisu ja tegevusalade lõikes. Seda, kui palju mingist kulust kaeti riigilt saadud raha arvel, pole mitte kõigi kulude puhul näha: aruandes puuduvad veerud, milles tuleks näidata erinevate tegevusalade finantseerimise allikad.

Riigikontrolli arvates annavad linna eelarve ja selle täitmise aruanne linna tuludest ning kuludest piisava ülevaate, kuid linna tegevuse finantseerimisest arusaamiseks ainult sellest ei piisa; mitme valdkonna puhul tuleb tutvuda linnavalitsuse-siseste dokumentidega. Riigikontrolli arvates oleks KOV-de eelarve ja selle täitmise hindamine oluliselt lihtsam, kui nii eelarvest kui ka selle täitmise aruandest nähtuks, kui palju mingit valdkonda rahastatakse KOV oma tuludest ja kui palju riigi antud toetustest.

Riigikontrolli ettepanek rahandusministrile

- Kaaluda vajadust ja võimalust muuta omavalitsusüksuste eelarvetäitmise aruande vormi selliselt, et sellest selguks, milleks ja kui palju riigilt saadud raha kulutati (millises valdkonnas kulutati, mis oli kulutuse majanduslik sisu).

Rahandusminister vastas, et ei pea sellist detailset aruandlust vajalikuks. Piisavat sellest, et kohapeal vastavasisulist arvestust peetakse, ning selles osas on selged nõuded kehtestatud. Minister märkis, et vajadusel on ministeeriumil võimalik vastavasisulist analüüsi teha omavalitsusüksuste perioodiliselt esitatavate andmete alusel.

Auditi teostus

Auditi ettevalmistamisel täheldasid audiitorid, et üldjuhul ei soovi KOV-le raha andev ministeerium raha kasutamise kohta sisulist aruannet, soovitakse vaid teada saada, kas KOV-le antud raha on kulutatud (osa rahaeralduste puhul ei nõuta üldse mingit aruannet) ega kontrollita raha kasutamist kohapeal. Rahandusministeeriumile esitatavates KOV kuu- ja aastaaruandeis tuleb samuti näidata vaid see, kui palju riigilt raha on saadud ja kui palju kokku kulutati. Kohtla-Järve Linnavalitsust auditeeriva audiitorfirma esindaja selgituse kohaselt ei ole ta kontrollinud, kas riigilt linnale antud raha on kasutatud nimelt selleks otstarbeks, milleks ta anti, ning ammugi mitte seda, kas raha kasutamisel on järgitud raha andmisega kaasnevaid teisi nõudeid.

Seetõttu seati auditi eesmärgiks selgitada järgmist:

- Kas reeglid, mille järgi riik omavalitsusüksusele raha annab, on selged ja reguleerivad piisavalt raha kasutamist?
- Kas selle raha kulutamiseks on linnavalitsuses ja tema asutustes selged ning kõiki olulisi toiminguid reguleerivad juhised?
- Kas linn ja tema asutused järgivaid raha kasutamise kohta kehtestatud reegleid, sh kas raha on kasutatud sihipäraselt?
- Kas aruanded, mis linnavalitsus talle raha andnud ministeeriumitele esitab, kajastavad raha kasutamist tõeselt?

Eelnimetatud küsimustele saadud vastuste põhjal kujundasid audiitorid oma arvamuse omavalitsusüksustele riigi poolt raha andmise ja selle kasutamise kontrollimise protseduuride piisavuse ja selguse

[8] Rahandusministri 16.12.2003. a määrus nr 106 "2003. a majandusaasta aruande koostamine, esitamine ja kinnitamine", mida muudeti ministri 26.01.2004. a määrusega nr 17.

kohta, samuti ka Kohtla-Järve linnavõimude poolt rakendatava sisekontrollisüsteemi piisavuse ja toimivuse kohta.

Auditi objektiks olid raha andnud riigiasutuste ja linna toimingud 2003. aastal, kuid nendele hinnangu andmisel ja ettepanekute sõnastamisel arvestati nende korralduses 2004. aastal tehtud muudatusi.

Riigikontrollile seadusega antud volitused omavalitsusüksuste auditeerimisel piiritlevad Riigikontrolli volitused omavalitsusüksuste osas õigusega teostada "majanduskontrolli nende valdusesse antud riigi kinnis- ja vallasvara, riigieelarvest antavate sihtotstarbeliste eraldiste, toetuste ning riiklike ülesannete täitmiseks eraldatud raha kasutamise osas".[9] Seepärast ei seadnud Riigikontroll enda ette ülesannet hinnata linnavalitsuse tegevust linna eelarve täitmisel ja linnavalitsuse sisekontrollimehhanismi.

Enamikul juhtudel on riigi poolt KOV-dele antav raha täienduseks KOV-de endi poolt mingis valdkonnas tehtavatele kulutustele. Sageli on väga raske, kui mitte võimatu eristada, millist osa tehtust on finantseeritud omavalitsusüksuse enda rahast ja millist osa riigi rahast. Hinnata saab vaid seda, kuidas kogu kasutada olnud raha on kulutatud.

Auditi valim

Auditi valimisse võeti kümme erineva otstarbega eraldiste liiki. 2003. aastal moodustasid need eraldised – 71,5 miljonit krooni – ligikaudu 2/5 linnale riigi poolt antud rahast. Kui jätta arvestamata toimetulekutoetused ja tasandusfondi esimese osana saadu, siis moodustab valimisse võetud eraldiste summa 99% linnale riigi poolt tehtud eraldiste kogusummast. Järgnev tabel annab ülevaate valimisse võetud 2003. aasta rahaeraldistest.

Tabel 3. Auditi valimisse võetud rahaeraldised

Rahaeraldise sihitus	Raha eraldaja	Eraldatud, mln kr
Hariduskulud tasandusfondist	Valitsus Haridus- ja Teadusministeeriumi kaudu	53,1
Koolilõunakulude osaliseks katmine	Valitsus Rahandusministeeriumi kaudu	3,0
Investeering koolidele	Haridus- ja Teadusministeerium	5,3
Teehoid	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	0,3
Bussitransporditoetus	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium maavalitsuse kaudu	2,2
Investeering Kohtla-Järve lastekodule	Sotsiaalministeerium	1,0
Kohtla-Järve lastekodu kulude katmine	Sotsiaalministeerium maavanema kaudu	4,7
Vabariigi Valitsuse reservist Tammiku Gümnaasiumi katuse remont	Rahandusministeerium	0,4
Järve Keskraamatukogu	Kultuuriministeerium	1,2
Kooliõpilastele piima ostmine	Põllumajandusministeerium PRIA kaudu	0,3
Kokku		71,5

Allikas: Kohtla-Järve linna eelarve täitmise aruanne

Põhilised audititoimingud

Audiitorid selgitasid toimingud, mida linnavalitsus teeb riigilt raha saamiseks ja saadud raha kasutamisel. Raha kasutamise sihipärasust kontrolliti linnavalitsuses ja asutustes, kellega seotud kulutuste katteks raha anti, seda nii dokumentide kui ka (asutustes) vaatluse teel. Raha kasutamisega seotud toimingute seaduslikkust kontrolliti toiminguid kirjeldavate dokumentide ja toiminguid sooritanud isikute selgituste alusel. Raha kasutamise kohta koostatud aruandeid kontrolliti dokumentide põhjal niivõrd, kuivõrd linna kulutuste kohta peetav arvestus võimaldas eristada riigilt saadud raha linna rahast.

[9] Riigikontrolli seadus, § 7 lg 2

1. Tasandusfondist saadud raha

Auditeeriti riigieelarvest tasandusfondi teise osa toetusest hariduskuludeks, sh lasteaedade pedagoogide täienduskoolituseks ning haridus- ja kultuuritöötajate palkade ühtlustamiseks antud raha kasutamist.

Kohtla-Järve linna 2003. aasta eelarve täitmise aruande andmetel sai linn riigilt selleks otstarbeks raha järgmiselt:

- õpetajate palkadeks ja täienduskoolituseks ning õpikute ostmiseks 49 363 000 krooni;
- lasteaedade pedagoogide täienduskoolituseks 261 000 krooni;
- haridus- ja kultuuritöötajate palkade ühtlustamiseks 3 206 000 krooni.

Omavalitsusüksused on vabad otsustama, kuidas nad hariduskuludeks ja palkade ühtlustamiseks antud raha kasutavad.[10]

1.1. Õpetajate palgad

Kehtiv kord

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus sätestab, et lähtudes munitsipaalkoolide arvust, määratakse igal aastal riigieelarvest toetus valla- ja linnaeelarvele munitsipaalkooli pedagoogide töötasu, sotsiaalmaksu, täienduskoolituse ja õpikutega seotud kulude katmiseks.[11]

Tähelepanekud

Õpetajate palkadeks linnale eraldatud raha kasutamise sihipärasust kontrolliti kahes gümnaasiumis, ühes keskkoolis[12] ja linnavalitsuses. Koolides kontrolliti, kas kogu palkadeks eraldatud raha kasutati palkadeks. Linnavalitsuses kontrolliti, kas kogu linnale eraldatud raha oli jaotatud koolide vahel (st kas seda raha ei kasutatud muuks otstarbeks kui õpetajate palkadeks, sotsiaalmaksuks, täiendusõppeks ja õpikute soetamiseks). Seda, kas koolide personalile maksti palka vastavalt selles osas kehtestatud reeglitele, ei kontrollitud.

Koolides peetakse riigilt saadud raha kasutamise kohta eraldi arvestust, linnavalitsusele esitatakse iga kuu aruanded. Raha mittesihipärast kasutamist ei tuvastatud ei koolides ega linnavalitsuses.

Linnavalitsuse haridusspetsialistid koolide pedagoogide täiendusõppe korralduslike küsimustega ei tegele, nende otsustamine kuulub koolide pädevusse. Auditeerimisel tekkis küsimus pedagoogidele välismaal koolituse "Haridus Euroopa riikides. Liitumine Euroopa Liiduga" korraldamise otstarbekusest. Nimelt osales kaheksa linna koolide töötajat kahenädalasel bussireisil Ungarisse ja Bulgaariasse, kus neile peeti neli eesti ja kaks bulgaaria lektori loengut. Linnale läks see maksma ligikaudu 60 000 krooni. Riigikontroll ei vaidlusta pedagoogide välismaal täiendusõppel käimist, kui vajalikku õpet ei ole võimalik Eestis korraldada, kuid Riigikontrolli arvates saanuks sel teemal koolitust edukalt ka Eestis korraldada ning arvatavasti oluliselt odavamalt.

Õpikute ostmiseks eraldatud raha kasutamisel olulisi puudusi ei tuvastatud. Riigilt õpikute soetamiseks saadud raha kasutamise kohta peeti auditeeritud koolides eraldi arvestust.

---

[10] Vabariigi Valitsuse 17.02.2003. a määrus nr 49, § 6 lg 3
[11] Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, § 44 lg 3
[12] Linnas on kokku kuus gümnaasiumi, üks keskkool ja kolm põhikooli.

1.2. Lasteaedade pedagoogide täienduskoolitus

Kehtiv kord

Lasteaedade pedagoogide täienduskoolituseks sai linn raha täiskasvanute koolituse seaduse alusel, mis sätestab, et omavalitsuse asutuste pedagoogidele, kelle palgad kaetakse valla- või linnaeelarvest, nähakse tööalaseks koolituseks ette vahendid riigieelarves nimetatud pedagoogide aastasest palgafondist vähemalt kolme protsendi ulatuses.[13]

Tähelepanekud

Linnavalitsuse töötajad ei tegele lasteaedade pedagoogide täienduskoolituse korralduslike küsimustega, iga lasteaed otsustab ise, kellele ja kuidas ta täienduskoolitust korraldab ning kuidas selleks kavandatud raha kasutab. Koolitusega seotud arved viseerib lasteaia juhataja ning saadab linnavalitsusse tasumiseks; kui lasteaial selleks otstarbeks raha on, siis arve tasutakse.

Linnavalitsus pole koondanud infot selle kohta, kellelt lasteaiad 2003. aastal täienduskoolitust või selle korraldust ostsid ja kui mitu lasteaiakasvatajat täienduskoolitustel osales. Auditeerimisel linnavalitsuses ei tuvastatud, et lasteaedade pedagoogide täienduskoolituse rahast oleks tehtud väljamakseid isikutele, kes koolitusega ei tegele. Ei kontrollitud, kas lasteaedade pedagoogid ka tegelikult neil koolitustel käisid; akte või õiendeid, mis kajastaksid koolituse toimumist ja tulemusi, linnavalitsuses pole ja audiitoritele antud selgituste kohaselt neid ei vormistatagi. Lasteaedades peetakse vastavasisulist arvestust.

Auditeerimisel selgus, et aasta lõpuks kasutamata jäänud raha, kokku 30 432 krooni, oli linn ühele koolitusega tegelevale äriühingule ettemaksena üle kandnud. Koolituse korraldamiseks kirjalikku lepingut temaga sõlmitud polnud (lepinguid ei ole linn ühegi koolitajaga sõlminud), polnud ka kokkulepet konkreetsete koolituste korraldamiseks. 2004. aasta juuni alguses oli linnavalitsuse andmete kohaselt sellest ettemaksest veel kasutamata 13 306 krooni.

Seadused ja nende rakendusaktid ei sea riigi poolt omavalitsusüksustele tasandusfondist üle kantud raha aasta lõpuks kasutamata jääva osa edasise käsitlemise osas mingeid reegleid. Riigikontrolli arvates on aasta lõpuks kasutamata jäänud raha teistele isikutele ettemaksetena ülekandmine õigustatud vaid juhul, kui see on vajalik nendega sõlmitud lepingute täitmiseks, põhjendamatuid ettemakseid ei peaks linn tegema.

1.3. Haridus- ja kultuuritöötajate palkade ühtlustamiseks antud raha kasutamine

Kehtiv kord

Haridus- ja kultuuritöötajate palkade ühtlustamiseks sai linn raha, lähtudes Vabariigi Valitsuse ministeeriumidevahelise komisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni kokkuleppest.[14] Selle kohaselt pidi osa rahast, mis riigieelarvest suunati munitsipaalkoolide pedagoogide palkadeks ja sotsiaalmaksuks, kasutatama teiste omavalitsuse haridus- ja kultuuriasutuste töötajate palkade ühtlustamiseks munitsipaalkoolide õpetajate palkadega (st nende palga tõstmiseks). Riik määras selleks summaks kokku 100 miljonit krooni. Kokkuleppe kohaselt jaotati nimetatud summa omavalitsusüksuste vahel, lähtudes kuni 18-aastaste laste arvust omavalitsusüksuses.

Nii 2003. aasta riigieelarve seadus (ja 2004. aasta riigieelarve seadus) kui ka valitsuse määrus tasandusfondi raha jaotamise kohta ei sätesta, millise töötajate grupi palkade tõstmiseks riigilt saadavat raha pidi kasutama. Seadus ütleb, et seda raha tuleb kasutada "haridus- ja kultuuritöötajate

[13] Täiskasvanute koolituse seadus, § 13 lg 5^2
[14] Seletuskiri Vabariigi Valitsuse 25.02.2004. a määrusele nr 45, vt ka http://www.sisemin.gov.ee/atp/?id=5935

palkade ühtlustamiseks", valitsuse määruse kohaselt pidi seda kasutama "haridus ja kultuuritöötajate palkade ühtlustamiseks riigieelarvest kohaliku omavalitsuse üksuste eelarvetele hariduskuludeks eraldatavate vahendite arvel töötasu saavate munitsipaalkoolide pedagoogide palkadega". Täpsemaid juhiseid pole KOV-dele keegi kehtestanud. Kuna nende töötajate "palgakorralduse kehtestamine on tulenevalt seadustest valla- või linnavolikogu ainupädevuses, siis otsustab kohalik omavalitsus ise, kuidas palkade ühtlustamiseks eraldatud raha kasutatakse."[15]

Tähelepanekud

Linnavalitsuse selgituse kohaselt kasutati haridus- ja kultuuritöötajate palkade ühtlustamiseks antud raha lasteaiaõpetajate, klubide ringijuhendajate, muusika- ja kunstikooli pedagoogide ning raamatukogutöötajate, samuti üldhariduskoolide huvialaringide juhendajate palgafondi suurendamiseks. Linna enda raha arvel suurendati linnaeelarvest finantseeritavate haridus- ja kultuuri- (sh spordi)asutuste töötajate palgafondi 2349 tuhande krooni võrra, st riigilt saadud rahast kaeti 3/5 palgatõusust. Linnavalitsus ja -volikogu ei sätestanud, milline osa palgafondi kasvust tuleb suunata nimelt pedagoogide palga tõstmiseks. Koondaruannet, millest selgelt nähtuks, kui palju pedagoogide töötasu tegelikult tõusis, linnavalitsuses koostatud pole. Audiitorid ei püüdnud seda selgitada (see olnuks teoreetiliselt võimalik kõigi linna haridus-, laste-, kultuuri- ja spordiasutuste aruannete andmete põhjal).

Kuna linna enda raha kasutamise kontrollimise õigust Riigikontrollil pole, ei olnud ka võimalik kontrollida, kas kogu riigilt saadud raha kulutati nimelt haridus- ja kultuuritöötajate palkade tõstmiseks.

Järeldused tasandusfondi raha kasutamise korralduse kohta

- Tasandusfondist omavalitsusüksusele hariduskuludeks antava raha kasutamise otsustab omavalitsusüksus ise, riik pole selles osas piiranguid seadnud ega nõua selle kasutamise kohta aruandeid, mille põhjal saaks analüüsida, milleks ja millise tulemuslikkusega seda raha kasutati.

- Kui riik on andnud raha selliste kulutuste katmiseks, mida kaetakse ka linna rahast, ei erista linnavalitsus raha asutuste vahel jaotamisel riigilt saadud raha linna rahast, mistõttu riigilt saadud raha kasutamist pole võimalik asutuste kaupa kontrollida. Ka pole võimalik hinnata, kas linn on riigilt saadud raha kasutanud tulemuslikult – kontrollida on võimalik vaid seda, kas riigilt saadud raha on linna osas tervikuna kasutatud sihtotstarbeliselt.

- Audiitorid märkasid vaid üksikuid riigilt saadud raha ebaotstarbeka kasutamise juhtusid (aasta lõpus koolitajale tehtud põhjendamatu ettemakse, pedagoogide koolitus väljaspool Eestit valdkonnas, milles Eestis on piisavalt spetsialiste).

- Riigilt omavalitsusüksustele antud raha kasutamise seaduslikkust ja tulemuslikkust saab hinnata vaid isik või asutus, kellel on õigus hinnata omavalitsusüksuse tegevust tervikuna.

[15] Väljavõte Vabariigi Valitsuse 17.02.2003. a määruse nr 49 seletuskirjast

2. Investeeringud põhivarasse

Kohtla-Järve linn sai 2003. aastal riigilt investeeringutoetusi valimis olnud objektidele järgmiselt:

- Haridus- ja Teadusministeeriumilt nelja kooli remonditöödeks kokku 5 275 000 krooni, oma raha kulutas linn nende koolide remontimiseks 373 000 krooni;
- Vabariigi Valitsuse reservist Tammiku Gümnaasiumi katuse parandamiseks 393 000 krooni, oma raha kulutas linn selleks 370 000 krooni;
- Sotsiaalministeeriumilt Kohtla-Järve lastekodu remondiks 971 000 krooni, oma raha linn selle objekti remontimiseks 2003. aastal ei kulutanud;
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt linna teede remondiks 306 000 krooni, oma raha kulutas linn selleks 13,1 miljonit krooni.

2.1. Koolide remontimine

Kehtiv kord

2003. aastal ei olnud riik (ei valitsus ega Haridus- ja Teadusministeerium) kehtestanud selgeid protseduurireegleid munitsipaalkoolide remonditööde rahastamise toetamiseks. Veebruaris jaotas valitsus riigieelarvega Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalasse omavalitsusüksustele materiaalsete varade renoveerimiseks kavandatud raha KOV-de ja nende konkreetsete koolide vahel (valitsuse korralduses[16] käsitleti rahaeraldisi investeeringutoetustena valla- ja linnaeelarvele).

Remonditööde korraldamisel peavad KOV-d järgima riigihangete seaduse nõudeid.

Tähelepanekud

Kohtla-Järve linn sai raha nelja kooli remontimiseks.

Teades, kui palju riik koolide remontimiseks raha annab ja palju linn selleks oma raha võib kulutada, valis linn hankekonkursside tulemusena töövõtjad.

Audiitor tutvus kõigi 2003. aastal riigilt remondiks raha saanud koolide remontimist käsitleva dokumentatsiooniga ja vaatas üle tehtud tööd.

Audiitoritele esitati dokumendid, millest nähtub, et kõigi koolide puhul valiti töövõtjaks ettevõtja, kes kavandatud tööd kõige odavamalt lubas teha. Lepingud nendega sõlmiti nende pakkumistes olnud tingimustel.

Linnavalitsus saatis ehitajatelt saadud arved koos oma maksekorraldusega piirkondlikusse riigikassasse, kes arved otse ehitajaile tasus (riigikassasse anti ka ehitajatega sõlmitud lepingud). Auditeerimisel ei tuvastatud, et riigikassale oleks esitatud arveid tööde kohta, mida tegelikult ei tehtud.

Tööd lõpetati tähtaegselt, kohapealsel vaatlusel ei tuvastatud, et lepingus ettenähtud tööd oleks tegemata jäänud. Ühes koolis oli linn tellinud kooli köögi jaoks mõned seadmed (maksumuses 60 500 kr), mida kool kas ei kasuta või peab koolisöökla jaoks ebaratsionaalseks – linn polnud soetuste kava kooliga kooskõlastanud.

[16] Vabariigi Valitsuse 12.02.2003. a korraldus nr 113-k

Ministeerium ei nõudnud linnalt ei koopiat ehitajatega sõlmitud lepinguist ega ka mingisugust aruannet tehtud tööde kohta; tööde tegelikku teostamist kohapeal ministeeriumi ametnikud ega nende palgatud spetsialistid ei kontrollinud. Seega, 2003. aastal puudus ministeeriumil sisuliselt ülevaade sellest, kas Kohtla-Järve linn kasutas riigilt saadud raha seaduslikult ja tulemuslikult.

2004. aastal on Haridus- ja Teadusministeerium sõlminud linnaga iga remonditava kooli tööde finantseerimiseks lepingu. Lepingus võtab ministeerium endale kohustuse kanda linnavalitsuse arvele kindlal kuupäeval kindla summa, linn omakorda kohustub esitama ministeeriumile kord kvartalis ja aasta kohta aruande, millest nähtub, kui palju saadud rahast objektil kulutati. Leping sätestab ministeeriumi õiguse kontrollida esitatud aruannete õigsust, toetuse saamise tingimuseks olevate asjaolude paikapidavust ja toetuse kasutamise sihipärasust. Ministeeriumi nõudmisel peab linn esitama toetuse arvel kulutuste tegemist tõendavate algdokumentide koopiad. Mittesihtotstarbeliselt kasutatud toetuseosaga võrdse summa või kasutamata jäänud toetuseosa peab linn ministeeriumi nõudmisel kandma ministeeriumi arvele.

Riigikontroll peab õigeks, et ministeerium on linnaga selle raha kasutamise reguleerimiseks lepingu sõlminud, kuigi selliste lepingute sõlmimise nõudmiseks puudub ministeeriumil praegu seaduslik alus.

2.2. Vabariigi Valitsuse reservist saadud raha kasutamine

Kehtiv kord

Riigieelarve seadus sätestab valitsuse reservist raha eraldamise kohta vaid seda, et tehtavad eraldised on sihtotstarbelised ning raha eraldamise ja kasutamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus. Valitsuse kehtestatud korra kohaselt võib reservist teha eraldisi ka omavalitsusüksustele.[17] Reservist eraldatud raha kasutamise kohta peavad raha taotleja ja kulutaja oma raamatupidamisarvestuses pidama eraldi arvestust ning esitama eelarve täitmise aruandes tehtud kulutuste kohta eraldi kuluaruande tegelike ja kassakulude kohta. Valitsus pole sätestanud rahasaajate kohustust esitada raha kasutamise kohta sisuline aruanne, ka pole ta sätestanud, kes peaks raha kasutamist ja esitatud aruannete õigsust kontrollima.

Tähelepanekud

Kohtla-Järve linn palus Vabariigi Valitsuse reservist raha Tammiku Gümnaasiumi katuse parandamiseks. Kooli katus sai tõsiselt kannatada 2002. aasta detsembritormis; kahjustusi hindas ekspert, nende iseloom ja suurus fikseeriti aktis.

Linn valis kooli katuse remontija mitme pakkuja seast. Lepingus kokkulepitud tööd tehti korrektselt. Riigilt saadud raha kasutamise kohta peeti eraldi arvestust nii linnavalitsuses kui ka koolis, sellest nähtub, et raha kulutati sihipäraselt; linna eelarve täitmise aruanne kajastab raha kasutamist õigesti. Linnavalitsuse töötajate selgituse kohaselt pole valitsuse reservist saadud raha kasutamist viimastel aastatel keegi kontrollinud.

2.3. Lastekodu remontimine

Kehtiv kord

Sotsiaalhoolekande seaduse järgi võib riigieelarvest anda raha omavalitsusüksuste sotsiaalobjektide investeeringuteks. Seda raha on antud Sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarve kaudu. 2003. ja 2004. aastal on enamik selleks otstarbeks eraldatud raha nimetatud riigieelarves ning valitsuse tehtud

[17] Vabariigi Valitsuse 16.11.1999. a määrus nr 346, § 1 lg 1 p 3

raha objektilises jaotuses[18] valitsusasutuste ja nende hallatavate asutuste investeeringuks, mitte aga eraldiseks omavalitsusüksustele.

Sotsiaalhoolekande seadus sätestab, et ministeerium võib sõlmida lepinguid isikutega, kes tegelevad sotsiaalhoolekandega, ning eraldada neile selleks rahalisi ja materiaalseid vahendeid.[19] Sisuliselt on tegemist ministeeriumi ülesannete täitmiseks teisele isikule volituse andmisega, neid toiminguid reguleerib ka halduskoostöö seadus.

Tähelepanekud

Valitsus eraldas Kohtla-Järve Lastekodu remontimiseks 1 miljon krooni. Tööde tegemiseks sõlmis linnavalitsus kaks lepingut, neist ühe riigihankekonkursi tulemusel maksumuses 907 000 krooni. Hankekonkursi korralduses audiitor vigu ei tuvastanud.

Töövõtulepingute sõlmimise järel sõlmis linnavalitsus nende tööde rahastamiseks Sotsiaalministeeriumiga nn riigieelarvelise eraldise kasutamise lepingud. Lepingute sõlmimise järel, st enne tööde tegemist kandis ministeerium linnavalitsusele lepinguga kokkulepitud summad üle, kokku 971 000 krooni. Lepingute kohaselt kohustus linnavalitsus esitama ministeeriumile lepingu täitmise aruande koos lisadega (lisadena tuli esitada lepingute, tehtud tööde üleandmise-vastuvõtmise aktide ja tasutud arvete koopiad) ning pidi võimaldama ministeeriumil vajadusel kontrollida raha kasutamist. Neid aruandeid pole linnavalitsus ministeeriumile esitanud, ministeeriumi töötajad pole raha kulutamist lastekodus kontrollinud.

Auditeerimisel tuvastati, et lepingukohased tööd olid tehtud, raha polnud ebasihipäraselt kasutatud.

Lastekodu investeeringuteks oli linn 2003. aastal kasutanud ka 72 000 krooni välisabi raha, selle arvel ehitati välja ja sisustati arvutiklass. Audiitori hinnangul olid tööd tehtud kooskõlas nendeks koostatud eelarvega.

2.4. Teede remontimine

Kehtiv kord

Teeseadus sätestab, et riigieelarvega eraldatava raha jaotus riigimaanteede ning kohalike maanteede ja tänavate hoiuks määratakse igaks eelarveaastaks riigieelarves. Kohalike teede hoiuks riigieelarvest määratud raha jaotuse maakondade vahel kinnitab majandus- ja kommunikatsiooniministri ettepanekul teehoiukava alusel Vabariigi Valitsus.[20]

Teehoiutööde tegijate valikul tuleb lähtuda riigihangete seadusest.

Tähelepanekud

Kohtla-Järve linna arengukava aastateks 2002–2006 näeb ette remontida linnas tänavaid kokku 230 000 ruutmeetrit.

2003. aastal kulutas linn tänavate remontimiseks (arvestamata jooksvat remonti) 13,4 miljonit krooni.[21] Riigilt sai linn nende tööde rahastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala eelarve kaudu 306 000 krooni.[22] Selle raha kasutamist käsitlevat lepingut ministeerium

[18] Vabariigi Valitsuse korraldused valitsusasutuste ja valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste investeeringute kava objektilise jaotuse kohta
[19] Sotsiaalhoolekande seadus, § 43 lg 2
[20] Teeseadus, § 16 lg 3 ja 4
[21] Andmed linna eelarve täitmise aruandest
[22] Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 11.09.2003. a käskkiri nr 238 lisa 14, määrus tugineb Vabariigi Valitsuse 04.02.2003. a korraldusele nr 113-k

linnaga ei sõlminud (lepingu sõlmimine pole nõutav). Kahtlemata pole linna tänavad heas olukorras, neid tuleks remontida senisest oluliselt rohkem.

Linna tänavaid remontis 2003. aastal üks ettevõtja kahe lepingu alusel: üks leping oli sõlmitud 2000. aastal, teine 2002. aastal. Viimati nimetatu sõlmiti avatud pakkumismenetluse tulemusel raamlepinguna, mis kehtib kuni 2006. aastani. Praegu on sama ettevõtjaga sõlmimisel kolmas leping teehoiutööde tegemiseks (rakendatakse väljakuulutamiseta läbirääkimistega pakkumismenetlust, mis võimaldab sõlmida lepingu linna valitud ettevõtjaga, teistele ettevõtjatele pakkumise tegemise kohustust pole).

2003. aastal riigi poolt linnale teehoiuks eraldatud raha sihtotstarbelist kasutamist tõendab töövõtja esitatud ja linna poolt tasutud arve samas summas, mis linn riigilt sai.

Audiitor ei hinnanud linnapoolset teehoiutööde korraldust, selleks mitmete lepingute sõlmimist ja neisse muudatuste tegemist, sest suurem osa töödest on rahastatud linna rahast. Audiitor ei saa ainult esitatud dokumentide ja saadud selgituste põhjal väita, et nende hangete korraldusega on kõik korras.

Järeldused linnale investeeringuteks antud raha kasutamise korralduse kohta

- Haridus- ja sotsiaalobjektide remondiks eraldatud raha on Kohtla-Järve Linnavalitsus kasutanud sihipäraselt, töövõtjaiks on valitud äriühingud, kes on lubanud tööd kõige odavamalt teha. Tööd on lõpetatud kokkulepitud tähtajal.

- Linna teede remontimist on riik rahaliselt vähe toetanud, töid on tehtud põhiosas linna raha eest. Audiitorile näidatud dokumentide alusel ei saa anda hinnangut nende tööde hangete korraldusele.

- Riigikontroll peab õigeks, et ministeeriumid sõlmivad omavalitsusüksustega, kellele nad investeeringuteks raha annavad, lepingud, mille kohaselt raha saajad peavad raha kasutamise kohta eraldi arvestust pidama ja võimaldama raha andjal raha kasutamist ka kohapeal (ja dokumentaalselt) kontrollida. Kohtla-Järvel pole ministeeriumid kontrolliõigust kasutanud. Lepingute sõlmimine omavalitsusüksustega neile investeeringuteks toetuste andmisel ja nendes lepingutes sätestatav pole õiguslikult piisavalt reguleeritud.

3. Muud eraldised

3.1. Koolilõuna kulude katmine

Kehtiv kord

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse kohaselt tuleb 1.–4. klassi õpilaste ning võimaluse korral teiste õpilaste koolilõuna kulude katmise toetamiseks riigieelarves ette näha sihtotstarbelised eraldised valla- ja linnaeelarvele. Koolilõuna arvestusliku maksumuse ühe õpilase kohta, samuti riigieelarves selleks otstarbeks kavandatud summa jaotuse omavalitsusüksuste vahel kehtestab Vabariigi Valitsus.[23] 2003. aastal oli see 10 krooni, 2004. aastal 10,8 krooni.[24] Valitsus sätestas, et valla- või linnavolikogu kehtestatud korras võib omavalitsusüksusele selleks eraldatud raha kasutada ka vanemate klasside õpilaste koolilõuna kulude katmiseks, kui 1.–4. klassi õpilaste koolilõuna kulud on kaetud.

2003. aastaks polnud valitsus sätestanud toetuse kogusumma jaotumist kvartalite ja kuude kaupa, linnavalitsus küsis ja sai raha selleks otstarbeks riigikassast vastavalt esitatud taotlustele. 2004. aastaks on valitsus kehtestanud toetusesumma kvartaalse jaotuse järgmiselt: I kvartalis 30%, II kv 30%, III kv 10% ja neljandas kvartalis 30% omavalitsusüksusele aastaks eraldatud toetuse kogusummast. Kvartaliks ettenähtud summast peab Riigikassa kandma omavalitsusüksustele iga kuu üle ühe kolmandiku.[25]

Kooliõpilaste toitlustamise korraldust Kohtla-Järve linnas 2003. aastal reguleerisid lisaks eelnimetatud õigusaktidele ka linnavolikogu kaks määrust.[26] Volikogu oli määranud, et koolile selleks otstarbeks ettenähtud, kuid aasta lõpuks kasutamata jäävat raha võib kasutada samaks otstarbeks ka järgneval aastal.

Eraldi aruannet selle toetuse kasutamise kohta riik ei nõua – koolilõuna kulutuste katmiseks riigi antud raha kasutamine kajastub eelarve täitmise aruandes, mille omavalitsusüksus esitab Rahandusministeeriumile. Toetatud õpilaste ja koolipäevade arv fikseeritakse teistes aruannetes. Erinevates aruannetes olevate andmete abil on võimalik kontrollida toetussummade kulutamise põhjendatust.

Tähelepanekud

2003. aastaks eraldas valitsus Kohtla-Järvele linnale koolilõunatoetusena 3 007 000 krooni. Kogu valitsuse eraldatud raha kanti linnale aasta jooksul üle, ülekanded tehti valitsuse kehtestatud reeglite kohaselt.

Raha jaotati kooliti linnavalitsuse korralduse alusel. Riigilt koolilõunatoetuseks saadud raha kasutamise kohta peetakse koolides ja linnavalitsuses arvestust. Koolid esitavad iga kuu linnavalitsusele oma kulutuste aruande, milles kajastub ka koolilõuna kuludeks neile eraldatud raha kulutamine; andmeid toitlustatud õpilaste ja toitlustuspäevade arvu kohta neis pole.

Koolilõuna kulude katmiseks eraldatud raha kasutamist kontrollis audiitor viies koolis. Neis kõigis oli riigi antud raha kasutatud õpilaste toitlustamiseks, 1.–4. klassi õpilaste koolilõuna maksumus oli kalkuleeritud valitsuse poolt määratud tasemel – 10 krooni (vanemate klasside õpilaste toiduraha, mida nad ise peavad tasuma, oli 7 või 8 krooni). Kõik algklasside õpilased said tasuta lõunat.

Audiitor ei tuvastanud, et selle raha arvel oleks tasutud teisi kulusid või et aruanded ei oleks kajastanud tegelikke kulutusi õigesti (kontrolliti oktoobrikuu aruannete koostamist).

Auditeeritud koolides valmistasid õpilastele toitu koolipersonali hulka kuuluvad töötajad, st koolid ostsid õpilaste toitlustamiseks toiduaineid ise. Hangete korralduses ei tuvastatud selles osas riigi

[23] Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, § 32[1]
[24] Vabariigi Valitsuse 28.01.2003. a määrus nr 28
[25] Vabariigi Valitsuse 29.01.2004. a määrus nr 22, § 3
[26] Linnavolikogu 01.11.2000. a määrus nr 35; 11.09.2002. a määrus nr 100

kehtestatud nõuete eiramist. Koolilõuna kulude kalkuleerimist ja toiduainete kuluks kandmist audiitor ei kontrollinud.

Linnavalitsuse töötajad polnud 2003. aastal koolides kontrollinud õpilaste toitlustamisega seonduvaid küsimusi, sh selleks riigi ja linna eelarvest eraldatud ning lapsevanemate makstud raha kasutamist.

Linna eelarve täitmise aruandes olev koolide poolt õpilaste toitlustamiseks tehtud kulutusi kajastav summa oli võrdne koolide esitatud aruannetes näidatud kulutuste summaga. Aasta lõpuks oli jäänud kasutamata 24 600 krooni (ühes koolis).

Riigikontroll märgib, et Vabariigi Valitsuse kehtestatud koolilõunatoetuse jaotus 2004. aasta kvartalite ja kuude kaupa ei ühti koolide kulutuste tegeliku jaotusega, sest koolipäevade arv muutub kuude lõikes: aasta esimeses kvartalis saab linn vajaminevast rohkem raha, aprillis-mais oluliselt vähem, juunis vajaminevast rohkem (siis on koolitöö algklassides lõppenud, linn taastab riigilt saadu arvel varasemalt linna rahast tehtud väljamaksed).

Järeldus koolilõuna kulude katmise kohta

- Linnavalitsus ja koolid on neile riigi poolt algklasside õpilaste toitlustamiseks antud raha kasutanud sihipäraselt.

Riigikontrolli ettepanek rahandusministrile

- Kaaluda vajadust ja võimalust sätestada selleks pädeva organi õigusaktiga koolilõunatoetuse andmise tingimuseks, et omavalitsus sõlmib riigiga toetuse kasutamist, vastavasisulist aruandlust ja toetuse kasutamise kontrollimist reguleeriva lepingu.[27] Riigikontrolli arvates ei pruugiks riik sellise aruandluse kogumist ja kontrollimist enda peale võtta, oluline on, et omavalitsusüksuses on selline aruandlus olemas ning omavalitsusüksuse täitevaparaat selle õigsust kontrollima peab.

Rahandusminister vastas, et seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu projektis on ette nähtud kehtestada nimetatud seadusega riigiasutustele võimalus selliste lepingute sõlmimiseks.

3.2. Kooliõpilastele piima ja piimatoodete ostmiseks antud raha kasutamine

Kehtiv kord

Koolipiimatoetust maksti 2003. aastal maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse[28] ja selles sätestatu rakendamiseks kehtestatud Vabariigi Valitsuse määruste alusel[29]. Selle kohaselt on koolipiimatoetus omavalitsusüksusele antav rahaline abi, millega osaliselt kaetakse õpilastele ostetava ja kasutatava piima või piimatoodete maksumus. 2003. aastal maksti toetust ainult Eestis toodetud piima ja piimatoodete ostmiseks, ostmise pidi korraldama valla- või linnavalitsus; see kord kehtib ka praegu. Toetuse andmise eesmärgiks oli 2003. aastal kehtinud seaduse järgi õpilaste piimajoomise ja tervisliku toitumise harjumuse kujundamine ning selle kaudu Eestis toodetud piima ja piimatoodete tarbimise soodustamine. Käesoleva aasta 1. maist reguleerib koolipiimatoetuse maksmist Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise kord, seni pole valitsus sellest tulenevaid muudatusi koolipiimatoetuse andmise korralduses sätestanud.

Õpilase kohta antava toetuse suuruse ja piima või piimatoote koguse kehtestab Vabariigi Valitsus või tema volitusel põllumajandusminister. Koolipiimale esitatavad nõuded on kehtestanud sotsiaalminister.[30] 2003. aastaks oli Vabariigi Valitsus määranud toetuse saajateks 1.–4. klassi õpilased[31],

[27] Koolipiimatoetuse andmisel selline leping sõlmitakse – vaata aruande järgnev osa.
[28] 11.10.2000. a vastu võetud seaduse § 110–114
[29] Vabariigi Valitsuse 05.12.2000. a määrus nr 399 ja selle mitmed hilisemad muudatused
[30] Sotsiaalministri määrused 01.10.2000. a nr 76 ja 04.10.2001. a nr 100

piima ja piimatooteid pidi õpilastele andma vähemalt kaks korda nädalas. Põllumajandusministri otsusega oli määratud, et päevas pidi õpilane saama vähemalt 200 ml piima või 150 ml piimatooteid.

Valitsus oli sätestanud koolipiimatoetuse määraks 1,5 krooni iga koolipäeva kohta, olenemata sellest, mitmel päeval piima või piimatoodet õpilastele pakutakse. Toetust makstakse Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas oleva Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (PRIA) kaudu. Raha saamiseks peavad omavalitsusüksused hiljemalt 15. tööpäeval enne õppeveerandi algust esitama PRIA-le koondtaotluse koolide lõikes, koos taotlusega tuleb esitada aruanne üle-eelmise toetusperioodi toetuse kasutamise kohta. Kui taotlusi ja aruandeid õigel ajal ei esitata, toetust ei määrata. PRIA-l on õigus kontrollida teotuse kasutamise kohta koostatud aruannete õigsust KOV-s ja koolides.

Tähelepanekud

2003. aastal andis riik Kohtla-Järve linnale koolipiimatoetusena 340 000 krooni. 2002/2003. õa kolmandal õppeveerandil (2003. aasta algus) jäi toetuseta kaks kooli, sest nad olid 2002/2003. õa esimesel veerandil ostnud väljaspool Eestit toodetud piimatooteid.[32] Sama õppeaasta neljandal õppeveerandil (2003. aasta II kvartal) jäid toetuseta kõik linna koolid (1711 õpilast), kuna linnavalitsus jäi PRIA-le taotluse esitamisega hiljaks (linn jäi seetõttu ilma ligikaudu 100 000 kroonist). Linnavalitsus karistas noomitusega oma töötajat, kes vastutas toetuste taotluste PRIA-le esitamise eest. 2003/2004. õa pole linna koolid koolipiimatoetusest ilma jäänud.

Koolipiimatoetuse saamise, kasutamise ja aruandlusega seonduvaid toiminguid hindas audiitor viies koolis, neist kahes oli ostetud väljaspool Eestit toodetud piimatooteid. Audiitorile antud selgituste kohaselt ei olevat koolide töötajad teadnud, et tuleb osta ainult Eesti tooteid. Audiitor ei tuvastanud valimis olnud koolide 2003. aasta teise poole dokumentide uurimisel, et koolid oleks koolipiimatoetust valesti kasutanud.

PRIA pole koolipiimatoetuse kasutamist ega sellekohase aruandluse õigsust Kohtla-Järve linnas ja koolides kohapeal kontrollinud, audiitorile antud selgituse kohaselt on PRIA nõudnud endale sellega seotud dokumentide koopiate esitamist. Linnavalitsus pole koolide esitatud aruannete õigsust koolides spetsiaalselt kontrollinud, seda olevat tehtud koolide tegevust revideerides (ühes koolis 2001/2002. õa).

Alates 2004. aasta 1. maist ei sätesta koolipiimatoetuse maksmist reguleeriv seadus koolipiimatoetuse maksmise ühe eesmärgina Eestis toodetu tarbimise soodustamist. Audiitorid ei selgitanud, kas praegu kehtiv ainult eestimaise toodangu ostmise nõue on kooskõlas Euroopa Liidu reeglitega.

Järeldused koolipiimatoetuse kohta

- Toetuse raha eraldamine, kasutamine, aruandlus, raha kasutamise kontrollimine ja eksimuste tuvastamisel rakendatavad sanktsioonid on riigi poolt piisavalt reguleeritud.

3.3. Linnasisese bussitranspordi kulude katteks antud raha kasutamine

Kehtiv kord

Omavalitsusüksuse pädevusse kuulub avalike konkursside korraldamine vedajate valimiseks avalikele liinivedudele ja vedajatega avaliku teenindamise lepingute sõlmimine. Lepingu võib sõlmida kuni kümneks aastaks.[33] Valla- või linnavalitsuse pädevusse kuulub ka liiniveo sõidukilomeetri tariifide või

---

[31] Vabariigi Valitsuse 26.11.2002. a määrus nr 362

[32] Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse kohaselt pidi riik toetama ainult Eesti toodetud piima ja piimatoodete ostmist, kuid valitsuse poolt kehtestatud toetuse maksmise korras pole seda nõuet korratud ja sätestatud, et mujal toodetud piima ja piimatoodete ostmiseks toetuseraha kasutamist käsitletakse toetuse mittesihipärase kasutamisena.

[33] Ühistranspordiseadus, vastu võetud 26.01.2000. a, § 10 lg 5

sõidupiletihindade kehtestamine. Avalikku liinivedu võib toetada KOV eelarvest, selleks võib saada toetust ka riigieelarvest.

Riigieelarvest toetatakse ühistransporti tulenevalt ühistranspordiseadusest.[34] Täpsem regulatsioon on kehtestatud teede- ja sideministri kehtestatud korras.[35] Selles on sätestatud toetuste vajaduse arvestus, omavalitsusüksuste ja maavalitsuste taotluste esitamine ja koondamine, riigieelarve eelnõusse asjakohaste sätete kavandamine, riigieelarves ettenähtud toetuste jaotamine ja nende kasutamise kontrollimine. Ühistranspordiseaduse kohaselt peab majandus- ja kommunikatsiooniministri kehtestatav ühistranspordi toetamise kord reguleerima ka omavalitsusüksuste taotluste esitamist, kuid selles on reguleeritud vaid ministeeriumi suhted maavalitsustega: kuidas taotlused tuleb koostada ning milliseid aruandeid ja millisel kujul tuleb ministeeriumile esitada.

Ühistranspordiseadus sätestab kaheksa tegurit, millest avaliku liiniveo toetamiseks riigieelarvest antava toetuse suurus sõltub, neist viimasena nimetab seadus "teisi asjaolusid". Ministri kehtestatud ühistranspordi toetamise kord ei sätesta mingeid reegleid nende tegurite täpsemaks rakendamiseks, selle kohaselt võis riigieelarvest antav toetus moodustada kuni 70% avaliku liiniveo kuludest. Teede- ja sideministri määrusega on sätestatud, et dotatsiooni eraldamise aluseks on vedude kogumaht, piletitulu ja veokulud.[36] Ei seadus ega ministri määrus sätesta, kas toetusraha kantakse linna arvele või makstakse see linna taotluste alusel riigikassast otse vedajatele ning kuidas toetussumma aastas jaotub.

Ühistranspordiseadus sätestab riikliku toetuse riigile tagastamise ning toetuste maksmise peatamise, täpsemalt on see reguleeritud teede- ja sideministri määrusega, kuid ei seadus ega ministri kehtestatud kord ei sätesta, kes peab omavalitsuse koostatud toetuste taotluste ja aruannete õigsust kontrollima.

Tähelepanekud

Linna taotlus temale avaliku liiniveo teenust osutava transpordiettevõtja kulude osaliseks katmiseks esitatakse maavalitsusele, kes KOV-de taotlused koondab ja koondtaotluse ministeeriumile esitab. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi töötajate selgituste kohaselt ei ole riigieelarves ühistranspordi toetusteks eraldatud raha jaotamiseks maakonniti kindlaid reegleid, toetuse suurust ei seota liinikilomeetrite arvuga.

Seni on ministeerium eraldanud maakonna kohta toetussummasid mitu korda vähem, kui omavalitsusüksused ja maavalitsus seda on soovinud saada. Ministeeriumi poolt lubatu on jaotanud maakonnaliinide ja omavalitsusüksuste vahel maavalitsuse moodustatud komisjon, raha jaotamise reegleid pole kirjalikult fikseeritud.

Linn on toetusetaotlused vormistatud majandus- ja kommunikatsiooniministri nõutud kujul.

2003. aastaks sai linn riigilt bussitransporditoetust 2,22 mln ja linnaeelarves eraldati selleks 5 mln krooni.

Kohtla-Järve linnas teostab liinilubade alusel reisijatevedu neli äriühingut. Neist ainult AS-iga Järve Bussipark on linn sõlminud avaliku teenindamise lepingu, milles on sätestatud ka linna- ja riigipoolse toetuse maksmine. Vedaja valiti 2001. aastal korraldatud avaliku pakkumismenetlusega hankekonkursi tulemusel. Bussipileteid müüb vedaja, piletid laseb ta ise trükkida. Toetatava liiniveo kulusid ja tulusid kirjeldab tabel 4, mis rajaneb linnavalitsuse poolt maavalitsusele toetuse taotlemisel esitatud andmetel.

[34] Ühistranspordiseadus, § 16 ja § 20.
[35] Teede- ja sideministri 21.06.2000. a määrus nr 52 "Ühistranspordi toetamise ja ühistranspordi toetusraha tagasimaksmise kord"
[36] Ühistranspordi toetamise ja ühistranspordi toetusraha tagasimaksmise kord on kehtestatud teede- ja sideministri 21.06.2000. a määrusega nr 52 § 4.

Tabel 4. Liiniveo kulud

	2001	2002	2003	Kava 2004
Liiniveo kogukulu, kr	6 661 000	20 436 000	21 129 000	21 470 000
Toetus KOV eelarvest, kr	750 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Toetus riigi-eelarvest, kr	793 000	2 300 000	2 220 000	2 300 000
Piletitulu, kr	2 628 000	7 975 000	8 609 000	8 800 000
Vedaja kahjum liiniveost, kr	2 490 000	5 161 000	5 300 000	
Liinikilomeetrid	633 217	1 895 757	1 853 523	1 920 000
Toetus liinikilo-meetri kohta, kr	10,52	10,78	11,4	12,19

Allikas: Kohtla-Järve Linnavalitsuse poolt Ida-Viru Maavalitsusele esitatud aruanded (märkus: vedaja kahjumi suuruse arvutasid audiitorid aruannete andmete liitmise-lahutamise teel).

Tabelist nähtub, et 2003. aastal kattis riigi ja linna antud dotatsioon vedaja kuludest 46% ning piletitulud katsid 41% vedaja kuludest. Tabelist selgub, et kahel viimasel aastal on vedaja saanud doteeritavast liiniveost igal aastal üle 5 miljoni krooni kahjumit. Vedaja aruande kohaselt saab ta liinikilomeetri kohta piletitulu vähem kui teised äriühingud, kes samas regioonis avaliku teenindamise lepingu alusel linnaliinidel reisijaid veavad.

Vedajaga sõlmitud leping lubab linnavalitsusel kontrollida bussiliiklusele ja bussijuhtidele esitatud nõuete täitmist, mitte aga vedude maksumuse, piletitulu laekumise ja riikliku toetuse kasutamise arvestust.[37] Linnavalitsus ei ole seda kontrollida püüdnud. Ühistranspordiseaduse kohaselt peavad avaliku liiniveo kulud olema kaetud tuluga, mis saadakse avaliku teenindamise lepingu alusel osutatava ühistransporditeenuse ja vajaduse korral pakutavate lisateenuste eest, ning riigieelarvest ja omavalitsusüksuse eelarvest antava toetusega. Raha ülekandmine teistesse valdkondadesse või teistest valdkondadest on keelatud.[38]

Kolm teist äriühingut, kes tegelevad linnas reisijateveoga ning ei saa riigilt ja linnalt toetust, on kehtestanud enam-vähem samal tasemel piletihinnad kui linna toetatava vedaja liinidel.

Järeldused bussitoetuse kohta

- Bussitoetuste maakonniti ja maakonna piires omavalitsusüksuste vahel jaotamise kord ei ole piisavalt selgelt fikseeritud.

- Õigusaktid ei sätesta, kes peaks omavalitsusüksuste esitatavates toetustaotlustes ja aruannetes sisalduvate andmete õigsust kontrollima ning mis õigused kontrollijal selleks on.

- Kohtla-Järve Linnavalitsuse esitatud toetustaotlused, mis tuginevad avaliku teenuse osutaja andmetele, ei pruugi kajastada doteeritavatel liinidel vedu korraldava isiku tulusid ning kulusid õigesti. Pole usutav, et vedaja saab mitu aastat järjest linnaliinide vedudest enam kui 5 miljonit krooni kahjumit.

- Kohtla-Järve Linnavalitsus pole linnaliinidel sõitjateveo teenust osutava isikuga avaliku teenindamise lepingu sõlmimisel arvestanud teede- ja sideministri nõuet sätestada lepingus tellija õigus kontrollida kõiki vedaja dokumente, mis on seotud riikliku toetuse kasutamisega, ja pole neid ka kontrollinud.

[37] Teede- ja sideministri 21.06.2000. a määruse nr 52 lisas 5 oleva lepingu näidisvormi punktis 4.4 sätestatud tellija õigus
[38] Ühistranspordiseadus, § 13

Riigikontrolli ettepanek majandus- ja kommunikatsiooniministrile

- Kehtestada ühistranspordi toetamise ja toetusraha tagasimaksmise korras
- reeglid, mida peab maavalitsus tegema omavalitsusüksuste toetustaotlustega enne nende esitamist ministeeriumile, ja reeglid, millest lähtudes kas ministeerium või maavalitsus peab otsustama omavalitsusüksusele määratava teotussumma suuruse, kui riigil nendeks toetusteks kasutada olev rahasumma on väiksem taotletust;
- nõue, et toetust saavate omavalitsusüksustega sõlmitakse toetuse maksmist ja toetuse kasutamise kontrollimist sätestav leping;
- toetuse kasutamise ja selle kohta esitatavate aruannete õigsuse kontrollimise reeglid.

Minister saatis Riigikontrollile ministeeriumis koostatud dokumendi "Ühistranspordi arengu-programm 2004–2010" tööversiooni (juuni 2004), milles on kavandatud abinõud selleks, et lahendada olulisemad ühistranspordi toetamisega seonduvad probleemid lähema pooleteise aasta jooksul. Liinikilomeetri kulu ja tulu hindamise metoodika on kavas välja töötada käesoleva aasta lõpuks ning maakondadele toetuste jagamise metoodika järgmise aasta esimese poolaasta lõpuks. Samuti rakendatakse abinõud järelevalve tõhustamiseks avaliku teenindamise lepingute täitmise üle.

Riigikontrolli ettepanek Kohtla-Järve Linnavalitsusele

- Teha linnaliinidel avaliku teenindamise lepingu alusel reisijatevedu teostavale äriühingule ettepanek lisada lepingusse sätted, mis lubavad linnavalitsusel kontrollida, kas vedaja järgib ühistranspordiseaduse paragrahvis 13 (avaliku liiniveo majandusarvestuse eraldamine muust ettevõtlusest) sätestatut, ning mis annavad linnavalitsusele võimaluse ise kontrollida vedaja esitatavais aruandeis olevate andmete tõesust või nõuda vedajalt erapooletu spetsialisti kinnitust selle kohta.

Linnavalitsus vastas, et on teinud sellele äriühingule ettepaneku avaliku liiniveo lepingu muutmise osas selliselt, et lepingus sätestataks linnavalitsuse õigus kontrollida kõiki avalike vedudega seotud dokumente. Praegu toimuvad selles osas läbirääkimised.

Riigikontrolli ettepanek Ida-Viru maavanemale

- Mitte aktsepteerida omavalitsusüksuste toetustaotlusi, milles esitatud andmed ilmselgelt ei kajasta tegelikku olukorda tõeselt.

Maavanema kohusetäitja ei teatanud Riigikontrollile oma seisukohta selle ettepaneku suhtes.

3.4. Lastekodu ülalpidamise kulude katteks antud raha kasutamine

Kehtiv kord

Lastekodude ülalpidamiseks tuleb raha eraldada, lähtudes sotsiaalhoolekande seadusest[39], lastekaitse seadusest[40] ja sotsiaalministri kehtestatud korrast[41]. Lastekaitse seadus sätestab, et orvul või vanemliku hoolitsuseta lapsel on õigus täielikule riiklikule ülalpidamisele. Laste hoolekandeks eraldatud raha jaotatakse maavalitsuste vahel sotsiaalhoolekannet vajavate laste arvu põhjal. Maavalitsused peavad sõlmima valla- ja linnavalitsustega nende kulude hüvitamiseks lepingu; lepingu sisu ja vormi pole

[39] Sotsiaalhoolekande seadus, § 42 lg 3
[40] Eesti Vabariigi lastekaitse seadus, § 15
[41] 2003. aastal sotsiaalministri 24.01.2003. a määrus nr 12; 2004. aastal ministri 22.01.2004. a määrus nr 7

sotsiaalminister kehtestanud. Kuna omavalitsusüksus täidab lastekodude haldamisel sisuliselt riigi ülesandeid, tuleks nende lepingute sõlmimisel juhinduda halduskoostöö seaduses sätestatust.

Tähelepanekud

2003. aastal andis riik (Ida-Viru Maavalitsuse kaudu) Kohtla-Järve Linnavalitsusele lastekodu ülalpidamiseks 4 735 000 krooni. Sotsiaalministri nõutud lepingut maavanem linnaga ei sõlminud. Linnavalitsus andis lastekodu ülalpidamiskulude katteks 21 000 krooni, füüsilistelt isikutelt sai lastekodu toetusena 15 000 krooni. Lastekodu kogukulud aasta jooksul olid 4 800 000 krooni, sellest moodustasid personalikulud 61%, toitlustamiskulud 16% ja hoonete ülalpidamiskulud 12%.

Raha andmise otsustes[42] ei seadnud maavanem linnale piiranguid raha kasutamisel lastekodu kulude katmisel. Audiitor ei tuvastanud, et linnavalitsus oleks raha muuks otstarbeks kulutanud. Lastekodu esitab iga kuu oma kassakulude aruande linnavalitsusele, kes edastab need maavalitsusele. Ei linnavalitsus ega maavalitsus pole eraldatud raha kasutamist (kassakulude aruande õigsust) lastekodus viimasel kahel aastal kontrollinud. Audiitor kontrollis lastekodus 2003. aasta IV kvartali kuluarvestust ega tuvastanud eraldatud raha ebasihipärast kasutamist. Kontrolliti ka toiduainete hankimist: puudusi hanketoimingute korralduses ei tuvastatud.

Riigikontrolle ettepanek Ida-Viru maavanemale

- Sõlmida Kohtla-Järve Linnavalitsusega leping, mis sätestab osapoolte kohustused Kohtla-Järve Lastekodu ülalpidamiskulude katmisel, linnavalitsuse aruandluse ja maavalitsuse õiguse kontrollida toetusraha kasutamist linnavalitsuses ning lastekodus olevate dokumentide alusel.

Maavanema kohusetäitja ei teatanud Riigikontrollile oma seisukohta selle ettepaneku suhtes.

3.5. Raamatukogule teavikute soetamiseks antud raha kasutamine

Kehtiv kord

Rahvaraamatukogu seadus lubab riigil finantseerida rahvaraamatukogudele teavikute soetamist, riigieelarves on Kultuuriministeeriumile selleks raha eraldatud.[43] Seaduse kohaselt on kultuuriministri ülesandeks kehtestada riigieelarvega rahvaraamatukogudele antava toetuse jaotamise kord ning minister on seda teinud.[44]

Seaduse kohaselt peab rahvaraamatukogu tegevust kontrollima omavalitsus. Kultuuriministeerium peab teostama järelevalvet rahvaraamatukogude võrgu üle; seadus ei sätesta ministeeriumi teostatava järelevalve sisu. Seadus ja ministri kehtestatud kord ei sätesta ministeeriumi õigust kontrollida temale esitatava raha kasutamise aruande õigsust ja maavalitsuse või omavalitsusüksuse kohustust seda teha.

Alates 2003. aastast on ministeerium sõlminud valla- ja linnavalitsustega lepingu raamatukogudele toetuse andmiseks. Õigusaktid selliste lepingute sõlmimist ei sätesta. Lepingus on fikseeritud eraldatava raha summa ja siht ning linnavalitsuse kohustus kasutada eraldatavat raha sihipäraselt, ministeeriumi õigus kontrollida raha kasutamise sihipärasust ja nõuda ebasihipäraselt kasutatud summa ning kasutamata jäänud toetussumma tagastamist. Lepingus ei sätestata KOV-dele raha ülekandmise aega.

Seaduse kohaselt peavad rahvaraamatukogud (mitte omavalitsusüksused) esitama Kultuuriministeeriumile aruande riigieelarvest antud raha kasutamise kohta. Ministri kehtestatud korra kohaselt tuleb aruanne esitada kord aastas (eelneva aasta kohta) kululiikide lõikes; sama on sätestatud ka KOV-dega sõlmitud lepingutes.

[42] Ida-Viru maavanema korraldused 29.01.2003. a nr 21 ja 13.05.2003. a nr 104
[43] Rahvaraamtukogu seadus, § 10 lg 3 punkt 1
[44] Kultuuriministri 25.02.1999. a määruse nr 4

Kultuuriministri kehtestatud korra kohaselt[45] peab raamatukogude teavikuid inventeerima iga kümne aasta järel, vajaduse korral (töötajate vahetumine, avariid jm) sagedamini. Inventuuriks peab omavalitsusüksuse täitevorgan moodustama komisjoni, millesse peab kuuluma ka tema esindaja.

Tähelepanekud

2003. aastal sai Kohtle-Järve linn riigilt raamatukogudele (Kohtla-Järve Keskraamatukogu ja tema kaheksa filiaali) teavikute soetamiseks ja majanduskuludeks kokku 1,2 miljonit krooni. Raha kanti linnale üle ministeeriumiga sõlmitud kahe lepingu kohaselt pärast lepingute sõlmimist: veebruaris 1,05 mln ja oktoobris 0,15 mln krooni.

Kohtla-Järve Keskraamatukoguga seotud tulude ja kulude arvestust peab linnavalitsus, raamatukogu ei koosta oma tegevuse kohta mingeid finantsaruandeid, sh eelarve täitmise aruandeid, raamatukogu juhataja ei viseeri linnavalitsuse aruandeid, mis kajastavad raamatukogu tulusid ja kulusid, linnavalitsus ei viseeri raamatukogu poolt Kultuuriministeeriumile esitatavaid aruandeid, mis kajastavad riigilt saadud toetusraha kasutamist.

Ministeerium ja linnavalitsus on sõlminud lepingu, mis lubab ministeeriumil kontrollida eraldatud raha kasutamise sihipärasust, kuid ei kohusta linnavalitsust pidama riigilt saadud raha kasutamise kohta arvestust lahus linna oma raha kasutamise arvestusest. Seepärast ei ole ei ministeeriumil ega ei olnud ka audiitoril võimalik kontrollida, kas riigilt saadud raha on kasutatud sihtotstarbeliselt ja kas ministeeriumile esitatud aruanne kajastab raha kasutamist tõeselt. Linnavalitsuse selgituse kohaselt polevat ministeerium seda kunagi ka teinud (püüdnud teha). Audiitori arvates ei võimalda sõlmitud leping ega selle lisaks oleva aruande vorm ministeeriumil eraldatud raha kasutamist sisuliselt kontrollida.

Linnavalitsus ei ole raamatukogude fonde inventeerinud. Inventuure teeb keskraamatukogu ise, k.a haruraamatukogudes. Linnavalitsuse töötajad neis inventuurides pole osalenud. Audiitorile selgitati, et linnavalitsuse töötajail pole inventeerimistes osalemiseks selleks aega. Teavikute inventeerimise aktid on vormistatud kultuuriministri kehtestatud nõudeid silmas pidades. Keskraamatukogu inventeeris viimati oma haruraamatukogu 2001. aastal (Viivikonnas), keskraamatukogu enda fondide üldist inventuuri ei ole viimase 35 aasta jooksul toimunud (põhjusena nimetati, et terve raamatukogu sulgemine pikaks ajaks ei ole võimalik).

Järeldused raamatukogudele antud teavikute soetamise raha kasutamise kohta

- Riik toetab rahvaraamatukogude tegevust, kuid õiguslikult pole reguleeritud lepingute sõlmimine raha andmise kohta ja riigi õigus raha kasutamist ning aruandluse õigsust kontrollida.
- Kultuuriministeerium pole Kohtla-Järve linnale raamatukogu jaoks antud raha kasutamist kontrollinud, ning kuna linnavalitsuses ei peeta eraldi arvestust riigilt saadud raha kasutamise üle, ei ole seda ka võimalik teha.
- Raamatukogu teavikute inventeerimisel pole järgitud kultuuriministri kehtestatud korda.

Riigikontrolli ettepanek kultuuriministrile

- Kaaluda võimalust sätestada rahvaraamatukogu seaduses rahvaraamatukogudele riigipoolse toetuse andmise tingimuseks, et sõlmitakse leping, mis reguleerib toetuse andmist, kasutamist, toetuse kasutamise arvestust, toetuse kasutamise kohta aruandluse esitamist ning toetuse kasutamise kontrollimist.

[45] Kultuuriministri 17.03.1999. a määrus nr 10 "Rahvaraamatukogu töökorralduse juhendi kinnitamine"

Kultuuriminister teatas, et nõustub ettepanekuga ja et ministeeriumi juures tegutsev Rahvaraamatukogude Nõukogu alustas kevadel rahvaraamatukogu seaduse ülevaatamist ja vastavate ettepanekute tegemist ning lähikuudel on ministeeriumil plaanis seaduse muutmise töörühm kokku kutsuda.

Riigikontrolli ettepanek Kohtla-Järve Linnavalitsusele

- Võtta seisukoht Kohtla-Järve Keskraamatukogu fondide inventeerimise suhtes ja kehtestada selles osas kindel kord.

Linnavalitsus vastas, et raamatukogu töö korraldamisel, sh teavikute inventeerimisel ja mahakandmisel hakatakse juhinduma käesoleva aasta juulis kultuuriministri kehtestatud korrast. Linnavalitsuse kehtestatava täiendava korra loomise vajalikkuse suhtes kujundatakse seisukoht koostöös vastava ala spetsialistidega.

Jüri Kõrge
Peakontrolör
Tegevusriskide auditi osakond

Lisa

Riigieelarvest Kohtla-Järve linnale aastail 2002–2003 tehtud eraldised (mln kr)

Jrk nr	Rahaandja	Toetuse valdkond	Eraldatud **2002**	**2003**[46]			Linna **2004. a** eelarve
				Kavandatud	Kassakulu	Riigilt saadu osatähtsus KOV kogutuludes	
1	VV-RM tasandusfondi esimene osa	Suhteliselt nõrgema tulubaasiga KOV-de tulude suurendamine	76,1	76,5	76,5	24%	61,2
2	VV-RM tasandusfondi teine osa toimetulekutoetusteks	Toimetulekutoetus	30,6	28,2	28,2	9%	26,5
3	VV-RM tasandusfondi teine osa haridus-kuludeks	Pedagoogide palk, täiendus-koolitus, muud haridus-korralduslikud kulud	46,8	52,8	52,8	16,6%	58,1
4	VV, HTM	Koolilõuna	1,9	3,0	3,0	1%	3,1
5	PM	Koolipiim	0,4	0,3	0,3	0,1%	x
6	MKM	Teehoid	0,5	0,3	0,3	0,01%	0,9
7	MKM	Bussidotatsioon	2,4	2,2	2,2	0,7%	2,2
8	MKM	Hooneregistri kulud	x	0,06	0,06	0,02%	x
9	SoM	Vanurite hooldekodu remont	x	0,2	0,2	0,06%	x
10	SoM	Lastekodu jooksvad kulud (laste riiklik hoolekanne)	4,8	4,7	4,7	1,5%	5,4 (Ida-Viru MV kaudu)
11	SoM	Kohtla-Järve lastekodu renoveerimine	1,3 (kokku SoM investeeringud)	1,0	1,0	0,3%	x
12	SoM	Matusetoetused	0,14	0,15	0,15	0,05%	0,15
13	SoM	Vanemliku hoolitsuseta laste toetus	x	0,04	0,04	0,013%	x
14	SoM	Igapäevaelu (sotsiaaltoetused)	0,065 (kokku SoM toetused)	0,2	0,2	0,06%	x
15	SoM	SA Kohtla-Järve Haigla käivitamine	x	0,7	0,25	0,2%	0,45 (keskhaigla)
16	VV, RM	VV reservist Tammiku Gümnaasiumi katuse remondiks	x	0,4	0,4	0,1%	x
17	HTM	5 koolile investeering	0,6	4,9	4,9	1,5%	2

[46] Tabelis on arvandmed linnavalitsuse 2003. aasta tulude ja kulude kohta võetud linnavalitsuse koostatud linna eelarve kassalise täitmise aruandest (esitatud Rahandusministeeriumile).

18	HTM	2002. aasta investeeringute jääk Ühisgümnaasiumile. Ujula renoveerimine	0,36	0,4	0,4	0,1%	2 (Ühis-gümnaasium)
19	HTM	Jooksvateks kuludeks (projekti "21. sajandi kool" toetus)	0,009	1,2	0,01	0,4%	1,2
20	RM	Õppelaenude kustutamiseks	0,06	0,15	0,1	0,05%	0,5
21	KuM	Kohtla-Järve keskraamatukogule töötasudeks, majandamiskuludeks ja teavikute soetamiseks	1,04	1,2	1,2	0,4%	1,2
22	KIK	Toetused SA-lt KIK	x	4,3	x	1,4%	8,6
	KOKKU				**177,15**[47]	**57,6%**	

VV – Vabariigi Valitsus, HTM – Haridus- ja Teadusministeerium, KIK – sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus, KOV – kohaliku omavalitsuse üksus, KuM – Kultuuriministeerium, MKM – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, PM – Põllumajandusministeerium, RM – Rahandusministeerium, SM – Sotsiaalministeerium

[47] Summa on natuke suurem linna aruandes näidatust, kuna tabelis on arvud esitatud ümmardatult.

Rahandusministri, majandus- ja kommunikatsiooniministri, kultuuriministri, Ida-Viru maavanema kohusetäitja ning Kohtla-Järve Linnavalitsuse vastused

RAHANDUSMINISTEERIUM

Teie: 02.07.2004 nr 2-7.1-TR/04/964

Riigikontroll

Meie: 30 .08.2004 nr IV-1/9011

Kohaliku omavalitsuse audit

Käesolevaga esitame seisukohad meile saadetud Riigikontrolli aruande eelnõus "Kohaliku omavalitsuse üksusele riigi poolt raha andmise ja sellega seotud toimingutele rakendatav kontrollisüsteem (Kohtla- Järve Linnavalitsuse näitel)" Rahandusministeeriumile esitatud ettepanekute kohta.

1. **Kaaluda võimalust sätestada 2005. aasta riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele ja omavalitsusasutustele riigieelarvest raha andmise tingimusena nõude seadmist, et raha saajad sõlmivad neile raha andva riigiasutusega riigieelarvelise eraldise kasutamise lepingu (kui raha antakse konkreetsete tööde tellimiseks, asjade ostmiseks või konkreetse asutuse konkreetsete kulutuste katmiseks), st et lepingute sõlmimise nõue kehtiks kõigi rahaeraldiste puhul, v.a tasandusfondi esimesest osast tehtavad eraldised.**

   Kui õigusaktidega on riigieelarvest eraldavate vahendite kasutamise otstarve, tegevuste abikõlbulikkus, aruandlus ning eraldiste kasutamise lepingu sõlmimise kohustus väga täpselt määratletud, siis tekitaks riigieelarve vastava nõudega dubleeriva kohustuse. Juhul kui õigusaktid jäävad eelpool toodud osas puudulikuks, on seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu projekti § 9 lõikega 1 antud võimalus sõlmida artikli 450 all määratud eraldiste kasutamiseks kohaliku omavalitsuse üksustega riigieelarvelise eraldise kasutamise leping.

2. **Kaaluda vajadust ja võimalust muuta kohaliku omavalitsuse üksuste eelarve täitmise aruande vormi selliselt, et sellest selguks, milleks ja kui palju riigilt saadud raha kulutati (millises valdkonnas kulutati, mis oli kulutuse majanduslik sisu).**

   Rahandusministri 11.12.2003 määruse nr 105 "Riigi raamatupidamise üldeeskiri" kohaselt esitatavad kohalikud omavalitsused saadud toetuste kontodel informatsiooni selle kohta, kellelt (tehingupartneri kood) ning milliseks tegevusalaks (tegevusala kood) toetus eraldati. Samuti selgub kontodelt, kas toetus eraldati tegevuskuludeks või põhivara soetuseks. Erinevad riigiasutused eraldavad kohalikele omavalitsustele sageli vahendeid erinevate üksikprojektide läbiviimiseks, nõudes järjest enam ka aruandlust tehtud kulude kohta. Kui eelarve täitmise aruandes tuleks esitada iga toetus ja selle kulutamise majanduslik sisu, siis muudaks see aruandluse väga detailseks, mistõttu

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn
Reg. nr 70000272

Tel: (0) 611 3558
Fax: (0) 696 6810
http://www.fin.ee

kantselei@fin.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 31.08.04 Reg nr 2-7.1-TR/04/964

Rahandusministeerium ei pea sellise aruandluse kogumist vajalikuks. Küll aga soosime erinevate riigiasutuste poolt läbi viidavat kontrolli nende poolt sihtotstarbeliselt eraldatud raha kulutamise kohta.

Lugupidamisega

Taavi Veskimägi
Minister

Aare Järvan
Kantsler

Andrus Jõgi 611 3434 andrus.jogi@fin.ee
Juta Maar 611 3499 juta.maar@fin.ee

MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONI-MINISTEERIUM

MINISTRY OF ECONOMIC AFFAIRS AND COMMUNICATIONS

Riigikontroll
Narva mnt 4
15013 TALLINN

Teie 02.07.2004 nr 2-7.1-TR/04/963

Meie 13.08.2004 nr 1-1-5/ 8783

Kohaliku omavalitsuse audit

Edastame Teile Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi arvamuse kontrolliaruande eelnõu nr 2-4/04/54 "Kohaliku omavalitsuse üksusele riigi poolt raha andmine ja sellega seotud toimingutele rakendatav kontrollisüsteem (Kohtla-Järve Linnavalitsuse näitel)".

Lugedes kontrolliaruande eelnõud tõdesime, et enamik Teie poolt väljatoodud probleemidest linnasisese bussitranspordi kulude katmiseks riigieelarvest eraldatud rahade kasutamisel leiavad kajastamist ka hetkel Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt ettevalmistatavas Ühistranspordi arenguprogrammi 2004-2010 eelnõus. Sarnaselt linnasisesele bussitranspordile esinevad samasugused probleemid ka avaliku teenindamise lepingu alusel teenindavatel maakonnaliinidel.

Ühistranspordi arenguprogrammis 2004-2010 näeme ette mitmeid tegevusi, mis peaksid tooma lahenduse ka Teie kontrollaruandes mainitud probleemidele. Edastame Teile ka eelmainitud arenguprogrammi eelnõu ning me oleksime tänulikud, kui teil oleks võimalik saata selle kohta ka oma ettepanekuid.

Lugupidamisega

Meelis Atonen
Minister

Lisad: Ühistranspordi Arenguprogrammi 2004-2010 eelnõu

Priit Vene 625 6334
priit.vene@mkm.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 13.08.04 Reg nr 2-7.1-TR/04/963-2

11 Harju Street
15072 Tallinn, Estonia
Reg code 70003158

phone: +372 625 6304
fax: +372 631 3660

info@mkm.ee
http://www.mkm.ee

002762 *

KULTUURIMINISTEERIUM

Hr Jüri Kõrge
Peakontrolör
Riigikontroll

Teie: 02.07.2004 nr 2-7.1-TR/04/962
Meie: 16.08.2004 Nr 7.10/1961

Kohaliku omavalitsuse audit

Lugupeetud härra Kõrge

Riigikontrolli 02.07.2004.a. kontrolliaruande eelnõus nr 2-4/04/54 "Kohaliku omavalitsuse üksusele riigi poolt raha andmine ja sellega seotud toimingutele rakendatav kontrollisüsteem (Kohtla-Järve Linnavalitsuse näitel)" punktis 3.5 analüüsite rahvaraamatukogudele riigi poolt antavate toetuste korda ning teete kultuuriministeeriumile ettepaneku kaaluda võimalust sätestada rahvaraamatukogu seaduses rahvaraamatukogudele riigipoolse toetuse andmise tingimuseks, et sõlmitakse leping, mis reguleerib toetuse andmist, kasutamist, toetuse kasutamise arvestust, toetuse kasutamise kohta aruandluse esitamist ning toetuse kasutamise kontrollimist. Nõustume Riigikontrolli ettepanekuga ning teatame, et Kultuuriministeeriumi juures tegutsev Rahvaraamatukogude Nõukogu alustas juba käesoleva aasta kevadel rahvaraamatukogu seaduse ülevaatamist ja vastavate ettepanekute tegemist ning lähikuudel on ministeeriumil plaanis seaduse muutmise töögrupp kokku kutsuda.

Lugupidamisega

Urmas Paet
Minister

Meeli Veskus 6 282 244

Suur-Karja 23
15076 TALLINN
Reg. kood: 70000941

tel. 628 2250
faks 628 2200
e-mail: min@kul.ee

a/a 10052003507001
Eesti Ühispank
kood 401

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 17.08.04 Reg.nr 2-7.1-TR/04/962-2

IDA-VIRU MAAVALITSUS

Hr Jüri Kõrge
Peakontrolör
Riigikontroll

Teie 02.07.2004 nr 2-7.1-TR/04/966
Meie 19.08.2004 nr 1.2-4/3229

Arvamused kohaliku omavalitsuse auditi kohta

Vastuseks Teie 02.07.2004.a. kontrollaruande eelnõule nr 2-4/04/54 "Kohaliku omavalitsuse üksusele riigi poolt raha andmine ja sellega seotud toiminguteele rakendatav kontrollisüsteem (Kohtla-Järve Linnavalitsuse näitel)" teatab Ida-Viru Maavalitsus:

- kõik kirjapandu on ammu teada, kuid praegu ei ole maavalitsustel seadusandlikku alust kontrollida omavalitsustes rahaliste vahendite kasutamise sihipärasust.
- kontrollaruande eelnõus on etteheited maavalitsusele lk 22 ja lk 23, ülejäänud puudutab ministeeriumide tegemata tööd.
- tuleb nentida, et kohaliku riigikassa tegutsemise ajal oli kontroll riigiraha kasutamise üle tõhus. Ilma riigihangeteta, lepingute ja arveteta ei läinud maksekorraldus tasumisele. Raha kanti üle ainult tööde teostajale, linn ei saanudki seda mittesihtotstarbeliselt kasutada. 2004. aastal on selles osas kontroll nõrgenenud.
- Kontrollaruande eelnõus lk 22 p 3.4. on arusaamatu mõiste "lastekodude ülalpidamiseks tuleb raha eraldada...". Raha eraldatakse laste riikliku hoolekande kuludeks ehk laste ülalpidamiskuludeks, mitte lastekodude ülalpidamiseks.
- 2003. aastal ei olnud sõlmitud lepingut lastekodu, linnavalitsuse ja maavalitsuse vahel rahaliste vahendite eraldamise kohta. P 3.4. "Tähelepanekud" on toodud: "Linnavalitsus ega maavalitsus pole kassakulude aruande õigsust lastekodus viimasel kahel aastal kontrollinud." Sotsiaalministri 21. juuni 2002.a. määrusega nr 87 muudeti sotsiaalministri 24. jaanuari 2002.a. määrus nr 23 "Laste riiklikuks hoolekandeks määratud rahaliste vahendite kasutamine" , mille alusel 1. juulist 2002.a. ei nõuta kassakulude aruande esitamist.

Lugupidamisega

Leo Raidma
Maavanema kohusetäitja

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 23.08.04 Reg.nr 2-7.1-TR/966-3

Monika Helmerand 33 21205

FRINTEX • Tel 33124

Keskväljaku 1
41594 JÕHVI

tel. (033) 21 201
faks (033) 21 240

a/a 10002040588004
Eesti Ühispank
Ida-Virumaa Riigikassa

KOHTLA-JÄRVE LINNAVALITSUS

Riigikontroll
Narva mnt 11A
15013 TALLINN

Teie 02.07.2004 nr 2-7.1-TR/04/965
Meie 18.08.2004 nr 2-5.1-669

Seisukoht Riigikontrolli aruandele

Kohtla-Järve Linnavalitsus arutas Riigikontrolli 2.juuli 2004.a kontrolliaruannet nr 2-4/04/54 "Kohaliku omavalitsuse üksustele riigi poolt raha andmine ja sellega seotud toimingutele rakendatav kontrollisüsteem (Kohtla-Järve Linnavalitsuse näitel)" 17.augusti 2004.a Linnavalitsuse istungil, kus kujunesid välja omad seisukohad tehtud ettepanekute ja järelduste osas. Kuna nimetatud seisukohad on asutusesisese iseloomuga, ning ei too kaasa õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele, on arutelu vormistatud protokollilise otsusena.

Vastavalt Riigikontrolli seaduse § 50 lõikele 4 saadame Teile nimetatud istungi protokolli väljavõtte.

Lugupidamisega

Jevgeni Solovjov
Linnapea

Lisa: Väljavõte Kohtla-Järve Linnavalitsuse 17.augusti 2004.a istungi protokolli nr 37 päevakorrapunktist nr 14.

Õrne Suur 337 8581

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 19.08.04 Reg nr 2-7.1-TR/04/965-2

Keskallee 19
30395 Kohtla-Järve
EESTI

tel +372 337 8500
+372 337 8514
faks +372 337 8503

registrikood 75001017
e-post: kjlv@estpak.ee

konto nr 10552002999000
Ühispank kood 401

VÄLJAVÕTE

KOHTLA-JÄRVE LINNAVALITSUS

ISTUNGI PROTOKOLL

Kohtla-Järve 17. august 2004 nr 37

Linnavalitsuse istung algas kell 10.00;
lõppes kell 10.40.

Linnavalitsuse istungit juhatas linnapea Jevgeni S o l o v j o v.
Protokollis vanemspetsialist Olga Fjodorova.

Linnavalitsuse 7-st liikmest võtsid osa: linnapea Jevgeni S o l o v j o v; aselinnapead: Niina A l e k s e j e v a, Ljudmila J a n t š e n k o ja Voldemar T r u m m; abilinnapead: Harri A n d r e j e v ja Ülle L e p a s s a a r.

Puudus aselinnapea Jüri K o l l o (puhkusel).

ÜHEHÄÄLSELT KINNITATI JÄRGMINE PÄEVAKORD:

14. Seisukoht Riigikontrolli aruandele.
Ettekandja: Linnapea Jevgeni S o l o v j o v.

Kohtla-Järve Linnavalitsus koosseisus: linnapea Jevgeni Solovjov; aselinnapead Niina Aleksejeva, Ljudmilla Jantšenko ja Voldemar Trumm; abilinnapead Harri Andrejev ja Ülle Lepassaar

tutvunud Riigikontrolli 2. juuli 2004.a kontrolliaruandega nr 2-4/04/54 "Kohaliku omavalitsuse üksustele riigi poolt raha andmine ja sellega seotud toimingutele rakendatav kontrollisüsteem (Kohtla-Järve Linnavalitsuse näitel)" (edaspidi nimetatud "aruanne")

avaldab omad seisukohad, vastuväited ja arvamused tehtud järelduste ja ettepanekute kohta alljärgnevalt:

I. **Auditi korraldamise ning aruandes sisalduvate üldiste seisukohtade suhtes täheldati järgmist:**

- Tähelepanuväärseks ning kiitustväärivaks tuleb lugeda Riigikontrolli poolt püstitatud eesmärkidest seda, et auditi käigus ja lõppjäreldustes hinnati lisaks raha kasutamise seaduslikkusele ka riigi poolt raha andmise toimingute reguleerituse piisavust. Selline olukorra põhjalik õiguslik analüüs peaks aitama riigil korrastada riigi poolt raha eraldamist reguleerivaid õigusakte, kuna analüüsist nähtub, et regulatsioon on valdkonniti äärmiselt erinev – kohati puudulik, kohati ülereguleeritud. Kuna tegemist on üldjuhul erinevate ministeeriumite valdusaladest raha eraldamisega, kuid üldine

eesmärk on ühine - riigi poolt sihtotstarbeline raha eraldamine, selle kasutamise kontrollimine, aruandlus ning vastutuse kohaldamine mittesihipärase kasutamise tuvastamisel, siis võiksid riigiasutused antud auditi alusel kaaluda võimalust ühtlustada regulatsiooni – see tagaks omakorda kohustuste korrektsema täitmise kohalike omavalitsuste poolt.

- Ei saa nõustuda Riigikontrolli lõppjäreldusega, et omavalitsusüksusele riigi poolt eraldatud raha kasutamist saab tulemuslikult kontrollida vaid isik või asutus, kellel on õigus hinnata ka omavalitsuse enda raha kasutamist. Nimetatud seisukoha kummutab täielikult Riigikontrolli enda aruanne, millest nähtub põhjalik hinnang riigi poolt sihtotstarbeliselt eraldatud raha kasutamise kohta. Samas peame vajalikuks rõhutada, et riigi poolt tasandusfondist eraldatud raha eesmärgiks on kohaliku omavalitsuse autonoomiasse kuuluvate küsimuste täitmine, mille puhul vastavalt Euroopa Kohaliku omavalitsuse hartale ja Põhiseadusele, tuleb tagada KOV autonoomsus ja omavastutus nimetatud raha kasutamisel ja minimaalne riigi poolne sekkumine selle kasutamise kontrollimisel. Mööndes võib aga Riigikontrolli järeldusega nõustuda juhtudel, kus riigi sihtotstarbeline finantseerimine on ainult osaline – sel juhul, tahtes riigi poolt eraldatud raha kasutamist kontrollida, tuleb paratamatult kontrollida ka lõppeesmärgi saavutamist, ning sel juhul hõlmaks kontroll ka kohaliku omavalitsuse enda raha kasutamist.

- Riigikontrolli ettepanekud, kas anda seaduses riigile õigus vähendada eraldatud raha mittesihipärase kasutamise tuvastamisel omavalitsusüksusele või – asutusele samal või järgmisel aastal samal otstarbel antavat rahasummat ebasihipäraselt kasutatud summa võrra, või alternatiivina võiks olla selline säte lisatud ka kohaliku omavalitsuse ja riigi vahel sõlmitavas lepingus, ei ole meie hinnangul kehtivas õiguslikus olukorras rakendatavad ning võivad üle kasvada riigi omavoliks kohaliku omavalitsuse üksuse suhtes, kusjuures rõhutamist vajab, et viimasel puuduks sel juhul igasugune oma õiguste kaitse, mis omakorda võiks seada ohtu kohaliku omavalitsuse autonoomia ja iseseisva vastutuse nii oma ülesannete täitmisel kui ka riigi poolt delegeeritud riiklike ülesannete täitmisel. Kuna puudub ka organitülide lahendamise menetlus Eesti õiguses, siis oleks selline regulatsioon ennatlik ning kohaliku omavalitsuse põhiseaduslikke õigusi riivav. Näitena võiks tuua olukorra, kus KOV täidab riigi poolt talle pandud ülesandeid nt. Toimetulekutoetuste maksmise valdkonnas, ning ühe ametniku kontrolli tulemusel tuvastatud raha mittesihipärase kasutamisel (millele KOV on ka vastuväited esitanud ning ei ole lõppjäreldusega nõus) vähendatakse riigieelarvest antud ülesande täitmiseks eraldatavaid rahalisi vahendeid. Selleks aga, et kohalik omavalitsus saaks nimetatud ülesande täita ikkagi seaduses sätestatud ulatuses, tuleks sel juhul riigi ülesande täitmiseks eraldada rahalisi vahendeid kohaliku omavalitsuse eelarvest. Selline lahendus ei ole meie arvates kooskõlas põhimõttega, mille kohaselt riiklike ülesannete täitmise peab täies ulatuses finantseerima riik. Riigi ja kohaliku omavalitsuse vahel iga sihtotstarbelise raha eralduse kohta lepingute sõlmimine võib aga muutuda liigseks bürokraatiaks. Pigem peaks ikkagi üldjuhul tulema regulatsioon, mille osas pooltel lepingu tingimuste osas praktiliselt läbirääkimise ruum puudub, seadustest ning lepingute sõlmimise regulatsiooni rakendama erandlikel juhtudel (nt Fondide kaudu riigi raha eraldamine, suuremad sihtotsatarbelised investeeringud, ning olukorrad, kus tõepoolest toimuvad kohaliku omavalitsuse ja riigi vahelised läbirääkimised ja selline regulatsioon ei laiene mitte kõikidele KOV-tele).

II. Aruandes esitatud järelduste kohta esitab Linnavalitsus omapoolsed vastuväited järgmiselt:

- Punktis 2.4. sätestatud teede remondi osas märgitud järeldused on vastuolulised. Aruandes väidetakse, et audiitor ei hinnanud linnapoolset teehoiutööde korraldust,

selleks mitmete lepingute sõlmimist ja neisse muudatuste tegemist, sest suurem osa töödest on rahastatud linna enda rahast. Kuid samas märgitakse, et audiitorile näidatud dokumentide alusel ei saa anda hinnangut nende tööde hangete korraldusele ning audiitori järeldus, et ei saa ainult esitatud dokumentide ja saadud selgituste põhjal väita, et nende hangete korraldusega on kõik korras. Sellest võib järeldada, et riigikontrolli hinnangu kohaselt on kahtlused teede remondiks kulutatud raha kasutamises. Millistel faktidel selline järeldus põhineb, auditist ei selgu, mistõttu tuleb möönda, et tegemist on antud osas meie arvamusel audiitorite subjektiivse hinnanguga, mis ei põhine objektiivsetel faktidel. Küll aga võib antud valdkonnas nõustuda riigikontrolli seisukohaga, et riik on teede remondiks eraldanud äärmiselt vähe raha, ning riigi abi ja osavõtt võiks ja peaks antud valdkonnas olema palju suurem. Nii riigi poolt eraldatud raha kui ka kohaliku omavalitsuse enda poolt eraldatud raha eest on korraldatud teede remondi objektid. Kuna teede remondi osa uue arengukava projekti kohaselt suureneb, sinna lisatakse uusi objekte, siis plaanitakse 2005. aastal korraldada teede remondi lepingute sõlmimiseks uus riigihange.

III. Aruandes esitatud märkuste ja ettepanekute osas võetakse tarvitusele järgmised meetmed:

- Punktis 1.1. sätestatud märkuse osas, mis käsitles õpetajate palgafondi mitteotstarbekat kasutamist seoses välislähetustega, võetakse tarvitusele meetmed, mille kohaselt linnavalitsuse vastav spetsialist kontrolliks enne väliskoolituse korraldamist põhjalikult koolituse sisu ning selle korraldamise võimalust ja efektiivsust Eestis.

- Punktis 1.2. sätestatud märkuse osas, et lasteaedade pedagoogide täiendkoolituseks tehti ettemakse ilma lepinguta ning ei kontrollitud koolituse korraldamist, tehakse haridusvanemspetsialistile korraldus jälgida ja kontrollida, kas lasteaedade spetsialistid ka tegelikult koolitusel osalesid ning kes osales. Finantsteenistuse spetsialistidele, kes vastutavad raha ülekannete õigsuse ja korrektsuse eest, selgitada ettemaksete tegemise korda vastavalt uutele raamatupidamiseeskirjadele ning rõhutada ettemaksete tegemise korral sõlmitud lepingu olemasolu kontrollimise vajadust nii koolitusega seotud kui ka kõikides teistes valdkondades.

- Punktis 2.1. sätestatud märkust, et köögiseadmete tellimisel ei konsulteeritud kooli personaliga, mistõttu seadmed seisavad kasutamiskõlbmatult, arvestatakse kõikide järgnevate hangete korraldamisel ning tööde teostamisel suurendatakse konsulteerimist vastava asutuse juhtkonnaga, mis fikseeritakse ka kirjalikult.

- Punktis 2.3. sätestatud lastekodu remontimise osas esitatud märkuse kohta rõhutame, et aruanne ja aktid olid esitatud 2004.a juulikuus, mil Sotsiaalministeeriumi spetsialistid käisid kohapeal ja kontrollisid objekti remondi teostamist (neile esitati ka aktid). Kuna ministeeriumi ametnikud rohkem aruannet ei nõudnud, siis seda ka ei esitatud. Peale käesoleva auditi aruande eelnõus vastava märkusega tutvumist, esitati Sotsiaalministeeriumile lastekodu kohta veel üks täiendav aruanne.

- Punktis 3.3. sätestatud bussiliinide toetuste kasutamise osas on Kohtla-Järve Linnavalitsus riigikontrolli ettepaneku arvesse võtnud ning teinud AS-le Järve Bussipark ettepaneku avaliku liiniveo lepingu muutmise osas, mis sätestaks LV õiguse kontrollida kõiki avalike vedudega seotud dokumente, ning käesoleval ajal peetakse läbirääkimisi lepingu muudatuse redaktsiooni osas.

- Punktis 3.5. Raamatukogude teavikute ostmiseks eraldatud raha kasutamise osas on tehtud ettepanek LV-l korraldada raamatukogude teavikute inventeerimine vastavalt

PROTOKOLLI-
OSAKOND

Kultuuriministri 17. märtsi 1999.a määrusele nr 10 ning töötada välja selleks kindel kord. Käesolevaks ajaks reguleerib rahvaraamatukogu töökorraldust Kultuuriministri 12. juuli 2004.a määrus nr 9, milles sätestatud inventeerimise ning teavikute mahakandmise korra järgimise võtab Linnavalitsus töökorralduse aluseks ning juhib ka raamatukogu direktori tähelepanu korras sätestatule, et komisjon inventeerimiseks moodustatakse Linnavalitsuse korraldusega. Kõikide teavikute inventeerimine korraldatakse hiljemalt 2009.a märtsiks (s.o hiljemalt 10 aasta möödumisel alates aruandes märgitud määruse vastuvõtmisest ning arvestades asjaolu, et määrus ei oma tagasiulatuvat jõudu, ega sisalda muid rakendussätteid). Rõhutamist vajab, et kehtiv kultuuriministri määrus inventeerimise osas kindla korra väljatöötamist ei nõua, seega tuleb enne antud Riigikontrolli ettepaneku täitmist arutada kõikide vastavate valdkondade spetsialistidega, kas seda korda, lisaks kultuuriministri määrusele on vaja või mitte. Samas peame aga vajalikuks märkida, et teavikute inventeerimine, arvestades fondide suurust, on väga mahukas ja aega nõudev töö ning tegelik informatsioon on arvutiandmebaaside kaudu kättesaadav (toimub üleminek elektroonilisele laenutussüsteemile), mistõttu tõusetub tänasel infoajastul küsimus sellise inventeerimise otstarbekusest.

IV. Kontrolliaruannet läbiva märkuse osas, et linnavalitsuse sisekontrollisüsteem ei käsitle riigilt linnale antud rahaga seotud küsimusi lahus linna oma rahaga seonduvast. Sisekontrollisüsteem tugineb eelkõige linna juhtide isiklikele teadmistele ja tähelepanekutele. Linnakantseleil ja siseauditil on selles süsteemis suhteliselt väike roll.

- Plaanis on tõhustada kontrolli riigilt eraldatud raha kasutamise sihtotstarbekuse kohta ning käsitleda seda tulevikus sihtotstarbeliste eraldiste puhul eraldi linna raha kasutamise kontrollimisest. Eraldi ja tõhusa kontrollisüsteemi juurutamine on vajalik arvestades KOV eelarve vastutust riigilt eraldatud raha ebaseadusliku kasutamise ja tagasimaksete nõuete esitamisel. Tõhustada tervikuna sisekontrollisüsteemi, töötada selleks välja uued alused, et tagada sisekontrolli suuremat sõltumatust.

O t s u s t a t i ühehäälselt:
14.1 Kiita heaks esitatud seisukoht Riigikontrolli aruandele.
14.2 Esitada Riigikontrollile väljavõte kõnesolevast päevakorrapunktist.

Jevgeni Solovjov
Istungi juhataja

VÄLJAVÕTE ÕIGE

PROTOKOLLI-OSAKOND

Olga Fjodorova
Protokollija
18. 08. 2004